Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● 30 август 1969 йил, шанба ● № 202 (14.365). ● Баҳоси 2 тийин.

Ўзбекистон сабзавот-полиз экинлари ва картошка илмий-текшириш институтида бу йил 16 гектар майдонга экилган «Юсупов» навли помидор уруғликка ажратилди. Бу нав помидор таъмининг яхшилиги ва серҳосиллиги билан бошқа нав помидорлардан фарқ қилади.

Уруғликка ажратилган помидорни парвариш қилиш жараёни устидан институт селекция бўлимининг илмий ходими, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном Карим Юсупов шахсан кузатиб борди. Суратда: Карим Юсупов ва селекция бўлимининг лаборанткаси Я. Жўрабекова тажриба уруғлик участкасида.

Ҳ. Ҳайитмуҳамедов фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ОТАЛАР ЖАСОРАТИ — ФАРЗАНДЛАР МЕРОСИ

Мамлакатимиз мудофаа қувватини тобора ошириш, меҳнаткашларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш Коммунистик партиямиз ва Совет давлати фаолиятида муҳим ўрин эгаллайди. Чунки ҳар бир совет кишисини социалистик Ватанни ҳимоя қилишдаги гражданлик бурчини чуқур ҳис этиш руҳида тарбиялаш мамлакат мудофаа қудратини янада оширади. Шу боисдан ҳам «Партия коммунистларни, барча совет кишиларини, — дейилади КПСС Программасида, — социалистик Ватанни ҳимоя қилишга ҳамиша тайёр туриш, ўз армиясига нисбатан меҳр-муҳаббат руҳида тарбиялайди».

Дарҳақиқат, меҳнаткашларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, бугун ёшларимизни оталар жасорати эстафетасини дадил қабул қилиб олиш, улар кўрсатган қаҳрамонликлар тарихи саҳифаларига янги шонли сатрлар битиш учун ҳамиша тайёр туриш руҳида камол топтириш ҳозирги пайтда бутун партия, комсомол, касаба союз, айниқса ДОСААФ ташкилотларининг кундалик ишига айланиб қолди. Улар Ватанимизнинг янгидан-янги ёш ҳимоячиларини хизматга тайёрлаш соҳасида катта ташкилий-тарбиявий ишларни олиб боришяпти. Республикамизда армияга чақирилувчилар куни ҳар йили тантанали равишда байрам қилинади. Айниқса, Фарғона, Бухоро, Андижон областлари, Тошкент, Янгийўл шаҳарларида бу кун зўр шодиёналик билан нишонланяпти. Совет Армиясининг ветеранлари, кексалар ёшларни ҳар гал яхши сўзлар билан хизматга кузатиб қолишади ҳамда уларга «Сизлар оталар жанговар шуҳратининг ворисларисиз. Шундай экан, уларнинг улуғвор ишларига ҳамиша содиқ бўлингиз, Ватанни ҳимоя қилиш санъатини тинмай ўрганингиз» деб наказ беришади.

Республикамизда ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, армияга чақирилувчилар билан тайёргарлик, тарбиявий ишлар олиб боришда хилма-хил формалардан фойдаланиляпти. Газеталаримиз саҳифаларида, радио ва телевидение программаларида гражданлар ва Улуғ Ватан уруши қаҳрамонларининг жасоратидан ҳикоя қилувчи материаллар тобора кенг ўрин оляпти. Шавкатли Армиямиз, Ҳарбий-Денгиз Флотимизнинг босиб ўтган шонли йўллари, шу кунларда Совет Армияси сафида хизмат қилаётган ёшларнинг ҳаёти тўғрисидаги ранг-баранг материаллар, публицистик мақолалар, очерк ва лавҳалар ўспиринларни Ватанга садоқат руҳида тарбиялашда катта роль ўйнаяпти.

Шунингдек, бизда армияга чақирилувчи ёшларнинг кечки университетлари, жанговар шон-шуҳрат клублари мунтазам равишда ишлаб турибди. Уларда бўлғувси жангчилар ўзларининг ҳарбий ва сиёсий билимларини оширмоқдалар. Айниқса ёшларнинг уруш ветеранлари, Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари билан учрашувлари катта аҳамият касб этяпти. Уларда ветеранларимиз халқимизнинг Октябрь ғалабаларини душманлардан сақлаб қолиш йўлида кўрсатган тарихий жасоратлари, ҳозирги ёшларнинг Ватанни ҳимоя қилиш соҳасидаги гражданлик бурчлари ҳақида жўшқин сўзлаб бермоқдалар. Шу билан бирга хизматга тайёргарлик кўраётган кўплаб ёшларимиз ҳарбий қисмларда бўлиб жангчилар ҳаёти, ҳарбий тайёргарлиги билан яқиндан танишмоқдалар. Бу ўринда Тошкентдаги В. И. Ленин номидаги ҳарбий ўқув юртининг тажрибаси ибратлидир. Бу ерда бўлғувси жангчилар курсантлар билан тез-тез учрашиб туришади, ўқув юртининг жанговар ўтмиши, ҳарбий музейи билан танишадилар.

Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашда айниқса Янгийўл шаҳар партия ва совет ташкилотлари катта тажриба орттирдилар. Шаҳардаги ҳар бир корхона, ҳар бир муассасада ҳарбий ватанпарварлик тарбиясига эътибор билан қарашади. Совет Иттифоқи Қаҳрамони В. И. Рибалко секретарь бўлган шаҳар партия комитети эса бу масалани ҳамиша ўзининг диққат марказида сақлайди, жойларда ёшларни ҳарбий хизматга тайёрлаш, уларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ишлари қандай бораётганлигини мунтазам равишда назорат қилиб туради. Натижада мазкур шаҳардан Совет Армияси сафига хизматга кетаётган ёшларнинг сифат состави ҳар йили намунали бўлади.

Лекин ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси республикамизнинг ҳамма жойида ҳам яхши йўлга қўйилган деб бўлмайди. Айрим район партия комитетлари, баъзи бир корхона ва колхоз, совхозларнинг партия, комсомол ташкилотлари бу масалага етарли эътибор бермаётирлар. Ўспиринларни ҳарбий хизматга тайёрлаш ишларини ўзибўларчиликка ташлаб қўйганлар. Улар ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси билан шуғулланиш ҳарбий комиссариатлар ёки ДОСААФ ташкилотларинигина эмас, балки ҳамманинг, умумхалқ иши эканлигини кўпинча унутиб қўядилар.

Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашда айниқса мактабларнинг, олий ўқув юртларининг, шунингдек кекса авлоднинг масъулиятини янада ошириш керак. Мактабларда, институт ва техникумларда ўқитувчилар коллективлари, партия ва комсомол ташкилотлари ёшларимиз оталар кўрсатган беқиёс жасоратларнинг ворислари бўлиши, Ватанни ҳимоя қилишга ҳамиша тайёр туриши ҳақида ғамхўрлик қилишлари даркор. Бу ишга кенг жамоатчиликни, айниқса уруш ва меҳнат ветеранларини жалб этиш жуда муҳим. Шу билан бирга жойларда гражданлар ва Улуғ Ватан уруши қаҳрамонларига ёдгорликлар қўйиш, Ватан учун қон тўкканлар номини ҳамиша муқаддас сақлаш ҳам ўспиринларни тарбиялашга катта хизмат қилади. Бизда бу соҳада кейинги йилларда катта ишлар қилинди. Қишлоқ ва шаҳарларимизда қанчадан-қанча ёдгорликлар бунёдга келтирилди. Лекин бу ҳали етарли эмас. Совет ҳокимияти учун ҳамда Улуғ Ватан уруши жангларида жасорат кўрсатган, шу жангларда қурбон бўлган кишилар республикамизда анчагина бор. Уларнинг қаҳрамонлигини муносиб тақдирлаш ҳамда номини авлодларимиз қалбида мангу қолдириш учун ҳали кўплаб ёдгорликлар, эсдалик ёзувлари қўйиши керак.

Ҳозирги халқаро аҳвол, империалистларнинг зўр бериб қуролланаётганлиги мамлакатимиз халқлари сиёсий ҳушёрлиги ва ҳарбий тайёргарлигини ошириш, мамлакатимиз мудофаа қувватини янада мустаҳкамлашни тақозо этмоқда. Шу боисдан ҳам республикамиз партия, совет, комсомол, шунингдек барча жамоат ташкилотлари ёш авлодни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида, социалистик Ватанга янада зўр садоқат ва меҳр-муҳаббат руҳида тарбиялаш борасида бундан буён ҳам тинмай жонкуярлик кўрсатишлари лозим.

ШОЛИКОР АЗАМАТЛАР

Шоли — қимматли дон. Гурлан районидаги «Янгиобод» совхозининг шоликорлари буни яхши билишади. Янгидан ўзлаштирилган ерларда ташкил этилган бу хўжалик деҳқонлари ишни йил бошиданоқ пухта ташкил этишди. Уруғ агротехника қоидалари асосида сифатли экилди. Аммо шолидан мўл ҳосил етиштириш учун бунинг ўзигина кифоя қилмас эди. Деҳқонлар шуни ҳисобга олиб, текис ва тўла униб чиққан майсаларни меҳр билан парвариш қилишди. Айниқса шолини суғоришга, озиқлантиришга алоҳида эътибор берилди. Бу иш энг тажрибали деҳқонларга топширилди.

Қилинган меҳнат яхши натижа беряпти. Экин яхши ривожланиб, серҳосил бўлиб ўсяпти. Айниқса Амин Бобожонов раҳбарлик қилаётган бўлимнинг Лю Хен Ден бошлиқ бригадаси шоликорлари экинни намунали парвариш қилиб, унинг ривожини тезлаштириш тадбирларини мукаммал амалга оширяптилар. Бунинг боиси бор. Бригада коллективи В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб нишонлаш ва доҳий юбилейига 84 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 45 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олишган. Ваъдага вафо қилиш мақсадида фидокорона меҳнат қилаётган бригада азаматлари ҳозир шолининг тўртинчи парваришини қизғин давом эттиришяпти. Улар шолипояларда бегона ўтларнинг ўсишига йўл қўйишмаяпти. Хусусан шолидан мўл ҳосил олишнинг асосий гарови бўлган суғоришга алоҳида эътибор бериляпти. Поллардаги сув бир хил қалинликда бўлиши, у агротехника қоидасида белгиланган давр давомида туриши таъминланяпти.

С. ҲАСАНОВ.

ИЛҒОР механизаторлар

Сирдарё область, Боёвут районидаги 3-Боёвут совхозида ўз ишига моҳир механизаторлар кўп. 6-бўлимнинг моҳир механизатори Эргаш Сулаймонов худди ана шундай кишилардан. У ғўза қатор ораларини культивация қилишда ниҳоятда жонбозлик кўрсатмоқда. Кунига 7-8 гектар ердаги ғўзани парвариш қиляпти. Валижон Алиев, Карим Самандаров, Хакимжон Бейжидиев ва Абдуллажон Эргашев каби механизаторлар ҳам Эргаш Сулаймонов каби меҳнатда ўрнак кўрсатишяпти. Бу азаматлар кунлик иш нормаларини 1,5-2 ҳиссадан бажаришмоқда.

О. ОДИЛОВ.

„ПАРТИЯ XXII съезди" колхозининг пахтакорлари Оққўрғон районида ҳосилга-ҳосил қўшиш учун олиб борилаётган курашда ибрат кўрсатишяпти. Хўжаликнинг Ойниса Яйловова бошлиқ бригадаси коллективи бу йил 100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан камида 28 центнердан ҳосил етиштириш ва унинг кўпчилик қисмини машиналарда териб олишни мўлжаллаяпти. Суратда: О. Яйловова пахтазорда.

А. Тўраев фотоси.

ҲАММАСИ МАШИНАДА

Баъзилар бу йилги об-ҳаво шароитидан нолишади. Йўқ, ундай эмас. Йилнинг тўрт фасли ҳам деҳқонлар учун гоҳ қулай, гоҳо ноқулай келади.

Фақат омилкор ва тажрибали деҳқонларгина ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам кўзлаган маррани эгаллай олади. Чунки, у қийинчиликдан тап тортмай, деҳқончиликда тўплаган бой тажрибасини, илмини ишга солади. Ички резервларни қидириб топиб, техника воситаларидан ва минерал ўғитлардан самарали фойдаланади.

Биз, бу йилги шароитда худди шундай қилаётирмиз. Экин майдонимиз 775 гектар. Бу ернинг асосий қисми зах. Баъзи карталарда ер ости сизот сувлари бир ярим-икки метр чуқурликда.

Ўз-ўзидан маълумки, бундай карталарда чигит экиш жуда кеч бошланди. Ҳатто экиш-тикиш тугаллангандан кейин ҳам узоқ вақтгача қатор ораларини ишлаш учун трактор киролмади. Аҳвол шундай деб ташлаб қўйиш ҳам ярамайди. Бўлимдаги мутахассислар билан маслаҳатлашиб, экин майдонлари атрофидаги зовурларни чуқур қилиб кавлашга қарор қилдик.

Бу борада совхоз дирекцияси, янги ерларни ўзлаштириш бошқармаси катта ёрдам беришди. Баҳордан буён 14 та экскаватор хўжаликда ва бизнинг бўлимимизда эски зовурларни тозалаб, лозим топилган жойдан янгисини қазияпти. Хуллас, катта-кичик бўлиб 20 километрдан зиёдроқ зовур тартибга келтирилди. Бунинг натижасида ер ости сизот суви юза бўлган карталаримизда шўр сув 4 метргача пастлашди. Шундан кейингина ғўза қатор ораларини кўнгилдагидек ишлай бошладик.

Карталарнинг сонига ва катта-кичиклигига қараб бригадалар тузилган. Бизда 14 та бригада бор. Ҳаммасига деҳқончиликнинг «тили»ни биладиган тажрибали, ташкилотчи кишилар етакчилик қиляпти. Расул Эргашев, Қурбон Бозоров, Омон Алиқулов, Бектемир Болбеков ва Мирсаид Бобоев ўртоқлар ана шулар жумласидан. Бу бригадаларнинг ҳар қайсисида 53-57 гектардан экин майдони бор. Ишлари чакки эмас. Улар план билан чекланмай, гектаридан 20-25-30 центнердан ҳосил олишга сўз берганлар.

Айтилган сўз, отилган ўқ билан баравар дейди, халқимиз. Ҳар йили ўз зиммаларига оширилган мажбурият олиб, уни дўндириб келаётган бу азаматлар коллективи бу йилги маррани ҳам эгаллашади. Йил-ўн икки ой ана шу ҳақда ўйлашиб, экинни етти марта культивация қилишди, икки марта озиқлантириб ва уч марта қондириб суғордилар. Экинларимиз чанқаётгани йўқ. Бинобарин, қатор ораларини вақти-вақтида юмшатиб, шамоллатиб, захини қочираётирмиз.

Бундай майдонларнинг шароитини яхши билиб, тадбиркорлик билан ишлаётганлигимиз сабабли ғўзамизнинг ривожланиши, кўсаклаши дуруст. Кеч амал олишига қарамай, ҳар тупда ўртача ҳисобда 8-9 тадан тўқ кўсак бор. Ҳали кўсакламаган гул ва шонани кўплаб санаш мумкин.

Бу йил об-ҳаво жуда паст келиши туфайли ғўзаларнинг етилиши ҳар йилгидан икки-уч ҳафта кечикди. Шунинг учун ғўза парваришини йиғим-теримга қадар давом эттираверамиз. Бўлим механизаторлари ғўза қатор ораларини юмшатиш билан бирга, терим агрегатларини мавсумга шайлаётирлар. Бу йил теримда 14 та машина ишлайди. Ҳозир улардан 9 таси тўла-тўкис ремонтдан чиқарилди. Қолган 5 таси техника кўригидан ўтказилса бас. 30 та тележка ва 4 та транспорт тракторлари ҳам тайёр.

Механик-ҳайдовчилар етарли. Ҳатто икки сменада ишлаш учун малакали механизатор-кадрлар бор. Ўтган йили 80-100 тоннадан пахта терган Серик Нарписов, Ўрал Сафаров, Қурбон Иброҳимов, Эргашали Йўлдошев ва Ёқуб Мардиев каби механизаторларимизнинг ҳар бири бу йилги мавсумда 120-150 тоннадан пахта териб бермоқчи.

Биз доҳий В. И. Ленин юбилейига меҳнат вахтасида гуреб ишлаб, 775 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 16 центнер ўрнига 20 центнердан ҳосил кўтарамиз. Етиштириладиган ҳосилнинг деярли ҳаммасини «зангори кема»ларда йиғиб-териб оламиз.

Б. ШОВҚИЕВ,
Сирдарё область, Ильич районидаги «Правда» совхозининг бўлим бошқарувчиси.

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

ҚАЧОН СИЛОС БОСТИРАСИЗ?

Бу йил Сурхондарё областидаги маккажўхоризорлар 8450 гектардан ошиқ майдонни ташкил этади. Маккажўхоридан силос бостиришнинг энг яхши ва қулай фурсатлари ўтиб кетаётган бўлса-да, айрим районлар ва колхоз, совхозларнинг раҳбарлари силос бостиришга шошилмаяптилар. Улар кўкпояни ўриб олиш ишини турли важ-корсонларни рўкач қилиб, пайсалга солмоқдалар. Шунинг учун ҳам ҳозиргача бор-йўғи 50 процент майдондаги маккажўхори ўриб олинди. Бу ўтган йилнинг шу даврига таққослаганда 22 процент камдир.

Гагарин районида ҳанузгача маккажўхори экинларининг 60 проценти ўрилмай турганлиги ачинарли бир ҳолдир. Шу сабабли район хўжаликлари силос бостириш йиллик планини 23 процент бажардилар, холос. Абдулла Набиев номли, «Советобод», «Комсомолобод» совхозларидаги маккажўхоризорларни айланган кишининг юраги ачийди. Бу хўжаликларнинг раҳбарлари муҳим озуқа экини бўлган маккажўхорига хўжасизларча масъулиятсизлик билан қараб келяптилар. Кўп майдонларда экинлар сувсиз қовжираб қуриб қолган, ўзининг муҳим озуқалик хусусияти ва витаминларини йўқотган бўлса, айрим карталарда ғумай ва шўра орасидан маккажўхорини топиб бўлмайди. Совхозлар қўлидаги комбайнлар ва бошқа кўплаб қудратли техника ҳамда механизмлар силос бостиришга сафарбар этиляпти.

Бу райондаги совхозларда маккажўхори экинларини парвариш қилишга панжа орасидан қараб келинганлиги сабабли ҳар гектар майдондан атиги 100-120 центнердан кўкпоя ўриб олиняпти.

Ғанимат фурсатлар бекорга ўтиб кетяпти. Вақт кутиб турмайди. Шунинг учун маккажўхорикорлар шошилмоқлари зарур!

А. ХАЛИЛОВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

САБЗАВОТ КАРВОНЛАРИ

Биз «Ташплодоовощторг»нинг 3-комбинатидамиз. Бу ерга сабзавот маҳсулотлари ва мева ортиб келаётган автомашиналарнинг кети узилмайди. Улар пойтахт атрофидаги сабзавоткор хўжаликлардан йўл олган. Ноз-неъматлар ортилган транспорт воситалари орасида Ўрта Чирчиқ районидаги 1-«Оҳангарон», Тошкент наслчилик совхози, Орджоникидзе районидаги «Қорасув» совхози ва Ленин номли колхоз, Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозидан келган машиналар бор эди. Шу куни комбинат ходимлари 200 тоннадан ортиқ сабзавот ва 50 тонна мева қабул қилиб олишди.

Шу кунларда сабзавот пайкаллари, полиз, боғ ҳамда узумзорларда иш қандай қизғин бўлса, «Ташплодоовощторг»нинг қабул пунктларида ҳам иш шундай авжида. Деҳқоннинг ҳам, савдо ходимларининг ҳам фикр-зикри Тошкент шаҳри аҳолисига мумкин қадар кўпроқ сабзавот, полиз маҳсулотлари, мева ва узум етказиб бериш ва аҳолини ноз-неъматлар билан мўл-кўл таъминлашга қаратилган.

Биргина 3-комбинат ходимлари ҳозиргача колхоз ва совхозлардан 8 минг тоннадан ортиқ сабзавот, 500 тоннага яқин картошка ва 500 тонна мева қабул қилиб олиб, шаҳар аҳолисига сотишди.

Қ. ТУЛЕБОЕВ.

40 ЦЕНТНЕРДАН

Абдурауф Розиқов бошлиқ бригада Сариосиё районидаги Охунбобоев номли колхознинг энг юқори ҳосилли бригадаларидан бири ҳисобланади. Бригада аъзолари 73 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил кўтаришга аҳду-паймон қилишди. Ғўзалар бир текис ривожланяпти. Кўсаклар сони кўпаймоқда. Августда барча майдондаги ғўзалар маҳаллий ўғит билан яна бир бор озиқлантирилиб чиқилди.

Х. ДАВЛАТОВ.

ХАШАК ТЎПЛАНГ, СИЛОС БОСТИРИНГ!

Ўзбекистон ССР областларида дағал хашак жамғариш ва силос бостиришнинг бориши тўғрисида 1969 йил 29 августга бўлган

МАЪЛУМОТ
(минг тонна ҳисобида)

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — дағал хашак жамғариш плани, учинчи стун — тайёрлангани, тўртинчи стун — планнинг бажарилиш проценти, бешинчи стун — силос бостириш мажбурияти, олтинчи стун — бостирилган силос; еттинчи стун — планнинг бажарилиш проценти

Тошкент	198,5	161,4	81,3	350,0	187,7	53,6
Сирдарё	186,3	156,9	84,2	235,0	161,1	68,6
Фарғона	148,7	100,0	67,2	350,0	137,0	39,1
Наманган	118,7	95,5	80,5	310,0	89,2	28,8
Андижон	126,6	92,4	73,0	275,0	93,9	34,1
Самарқанд	360,0	342,4	95,1	340,0	74,9	22,0
Бухоро	290,5	280,9	96,7	250,0	40,1	16,0
Қашқадарё	248,0	258,0	104,0	180,0	122,5	68,1
Сурхондарё	255,8	234,6	91,7	220,0	102,4	46,5
Хоразм	115,6	75,3	65,1	250,0	25,3	10,1
ҚҚ АССР	164,9	75,4	45,7	242,0	18,7	7,7
Республика бўйича:	2213,6	1872,8	84,6	3002,0	1052,8	35,1

ЖОНКУЯР ИШЧИЛАР

Тежалгани — нақд бойлик

Яқинда, қуюв цехида бўлганимда қизиқ бир воқеанинг гувоҳи бўлдим. Цехнинг уста қолипчиси Ғулом Аҳмедов ўзининг ёш шогирдига нималарнидир куйиниб тушунтирарди. Шогирд йигитча бош эгиб маъюс турарди.

— Ҳа, йигитлар, нима гап?! — дедим уларнинг диққатини бўлиб. Ғуломжон ўнғайсизланиб юзларига қизиллик югурди. Шогирд йигитча эса менга арзиҳол қила кетди.

— Ирик ака, мени кечиринг. Мен бу ерда ишлай олмайман. Мен ишласам маҳсулот нуқул брак бўляпти. Мени бошқа цехга кўчиринг.

— Ғуломжон, сиз нима дейсиз? — сўрадим Аҳмедовдан. У шогирдига ишониб ишни унга ташлаб ташқари чиққанлигини, шу орада брак маҳсулот ишлаб чиқарилганини, бу айб аслида ўзидан ўтганлигини тан олиб гапирди. Масала ойдинлашди. Ҳали ишнинг ҳаддини олмаган шогирдга ортиқча ишонишнинг оқибати яхши бўлмаслигини, вақт ўтгач куюнишнинг фойдаси йўқлигини уларга тушунтирдим. Шогирд йигитчага эса меҳнатнинг оғир-енгили йўқлигини, билмаганини устозидан тортинмасдан сўраб ўрганиб олиши кераклигини заводдаги обрўли кекса ишчилар мисолида уқтиргач, улар яна завқ билан ишга киришиб кетишди.

Шунда, бир нарса менга жуда таъсир қилди. Ғулом Аҳмедовнинг брак маҳсулот ишлаб чиқарганлигига қалбдан куюниб қайғуришига қойил қолдим. У заводнинг ёш ишчилари бўғинига мансуб йигит. Комсомол аъзоси. Актив рационализатор. Ёш бўлса ҳам тежамкор ишчи. У аллақачон беш йиллик план топшириғини ортиғи билан уддалаб, ҳозир пландан ташқари маҳсулот етказиб беряпти. Бир ёш ишчининг ўз корхонасига ва коммунистик меҳнатга фидокорлиги шунчалик бўларда. Заводимизда Ғуломжонга ўхшаш садоқати юксак ва меҳнатсевар ишчилар юз-юз...

Кексаларимиз даромадинг — омадинг, деб бежиз айтишмаган. Серғайрат машинасозларимиз бу ҳикматнинг маъносига яхши тушунадилар. Шунинг учун улар бу йил рационализаторлик таклифларини ишлаб чиқаришга жорий этишнинг ўзидан 400 минг сўм маблағ тежаб қолишга аҳд қилишган. Ҳозир бунинг ярмисидан кўпи муваффақиятли бажарилди. Материаллардан тежаб-тергаб фойдаланишдан келадиган даромад бунга кирмайди. Ўтган етти ой мобайнида биргина электр энергиядан 424000 киловатт соат, «Зангори кема»ларни бўяшга кетадиган бўёқдан қарийб 40 тонна иқтисод қилинди.

Меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича муттасил 150-160 процент кўрсаткичга эришаётган биринчи цехнинг қуювчиси, коммунистик меҳнат зарбдори М. Исроилов, иккинчи цехнинг слесари Я. Ланшаков, корхонамизнинг инженер-конструктори, янги маркадаги пахта териш машинасининг яратилишида муносиб ҳисса қўшган Муқаддам Тўлаганов 10-цехнинг штамповкачиси Пелагия Сатторова сингари илғор ва актив ижодкор рационализаторларимиз умум ишимизга қут-барака киритишяпти.

Тежамкорлик билан сифатли ва баракали меҳнат қилиш — бизнинг шиоримиз. Мана, колхоз-совхозларимизда долзарб кунлар яқинлашиб келяпти. Мўл-кўл «оқ олтин»имизни тез ва соз йиғиб-териб олишда машинасозларимиз ишлаб чиқараётган «зангори кема»лар пахтакор деҳқонларимизнинг беминнат дастёри бўлади. Биз бу йил ана шундай машиналардан 10600 тасини ишлаб чиқариб пахтакорларга ҳадя қилишимиз лозим.

И. МУСИН.
Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводининг директори.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ **ЛЕНИНЧА ЛЕКТОРИЙ**

ПАРТИЯ ТОПШИРИҒИ

Ф. ЕҚУБОВ,
Ўзбекистон КП Чирчиқ шаҳар комитетининг биринчи секретари.

В. И. Ленин асос солган, совет халқининг жанговар авангарди бўлган партиямиз ўз аъзоларининг юксак активлигини ошириш учун доимо ҳаракат қилмоқда. Партиямизнинг жанговарлик қобилияти коммунистларнинг ташаббуси ва ғайрати қанчалик юқори бўлишига боғлиқдир. Шунинг учун ҳам у ҳар бир коммунистнинг партия ички ҳаётида ва жамият фаолиятида актив қатнашишини зарур деб ҳисоблайди.

КПСС Уставида, партия аъзосининг партия ташкилотларидан бирида ишлаши, партия қарорларини бажариши зарурлиги уқтириб ўтилган. Бу ҳар бир коммунист учун қонундир. Дарҳақиқат ҳар бир коммунист ўз ташкилотининг фаолиятида актив қатнашиши, унинг ҳар томонлама ўсиб, камол топишида ҳал қилувчи роль ўйнаши лозим. Доҳиймиз Владимир Ильич Ленин партиявийликни активлик ва юксак онглиликдан иборат, деб таъкидлаган эди. Улуғ доҳий партия «ўзини қурбон беришдан қайтмайдиган кишиларни талаб қилишини» [Асарлар, 32-том, 49-бет] таъкидлаб, коммунистларни мунтазам тарбиялаб боришни, уларнинг сиёсий онгини ошириш ниҳоятда зарурлигини бир неча бор кўрсатиб ўтган эди. Партиямиз Ленин васиятлари ва кўрсатмаларига амал қилиб, ўз аъзоларининг камолоти ҳақида тинмай ғамхўрлик қилмоқда, буни партиянинг асоси бўлган бошланғич партия ташкилотлари орқали амалга оширмоқда.

Буюк доҳиймиз В. И. Ленин ҳамиша бошланган ишни охирига етказишни ,қўйилган мақсадни рўёбга чиқариш учун астойдил курашни талаб этар эди. У топшириққа лоқайдлик билан қаровчиларга, лапашанглик ва интизомсизликка, сўз билан иш, қарор билан ижро ўртасида тафовут бўлиши ҳолларига қарши муросасиз кураш олиб борарди. В. И. Ленин раҳбарлигида Марказий Комитет ҳукумат кадрларини танлаш юзасидан иш олиб борганда бу кадрлар партия қарорларини ва партия топшириқларини қандай амалга ошираётганликлари масаласига жуда катта эътибор берганликлари маълум.

Ҳамма соҳада бўлганидек ,партия топшириғини бажаришда ҳам Владимир Ильич бошқаларга шахсий намуна кўрсатар эди. Айни вақтда у партия ва ҳукуматимизнинг қарор ва кўрсатмалари жойларда қандай бажарилаётганлигини ҳар доим қизиқиб текшириб борар эди.

1922 йил 24 январда Халқ Комиссарлари Совети Раисининг ўринбосари А. Д. Цюрупага юборган хатида у шундай деб ёзади: «Ишингиздаги асосий вазифа — ... бюрократизмга ва сансалорликка қарши курашишдан, ижрони текширишдан иборат бўлиши лозим

Ижрони текшириш, амалда қандай натижалар чиқаётганини текшириш — Сизнинг энг муҳим ва асосий вазифангиз ана шулардан иборат...».

В. И. Ленин интизомсизликка йўл қўйган, партия ва ҳукумат қарорлари, кўрсатмаларини ўз вақтида бажармаган, кўзбўямачилик қилган кишиларга нисбатан қаттиқ жазо берар эди. Мана бир мисол. Ленин 1922 йил 26 февралда Гидроторфнинг бир неча ходимларига Халқ Комиссарлари Советининг гидроторф иши тўғрисидаги қарорини амалга оширишда «ўз хизмат бурчини бажармагани ва бюрократлик қилгани учун» виговор эълон қилган. В. И. Ленин «Шахсий жавобгарлик бўлишига эришиш—энг муҳим нарсадир» деб қайта-қайта уқтирар эди.

Олтмиш йилдан ошиқроқ вақтдан буён фаолият кўрсатиб, ташкилотчилик ва ташаббускорлик намунасини намойиш қилаётган ленинчи Коммунистик партиямиз беқиёс катта обрў ва эътиборга эришди. Хўш, партия бу обрў ва эътиборга қандай қилиб эришди. Аввало ,жамиятнинг етук кишиларини, биринчи навбатда, умумхалқ иши учун жон фидо қилишга тайёр бўлган революцион ишчиларни жалб қилиб, уларга берилган ҳар бир топшириқни муттасил назорат қилиб бориш йўли билан эришди. Хоҳ яширин, хоҳ ошкора шароитда бўлсин, улар партия топшириғини бажариш учун фавқулодда оғир ва қийин шароитларда иш олиб бордилар. Уларнинг партия топшириғини бажариш йўлидаги интилишларини на сиёсий сургунлар, на каторгалар, на авахта камераларининг зах хоналари сўндира олди. Улар партия топшириғини бажариш учун ҳатто ўрни келса, ўз жонларини ҳам қурбон қилишди.

Доҳиймиз В. И. Ленин ҳам партия топшириғини бажариш йўлида ниҳоятда кўп хавф-хатарларни бошдан кечирди. Лекин бирор дақиқа бўлса ҳам, у партия топшириғини бажаришда асло иккиланмади ,қандай қийинчилик ва тўсиқинликлар бўлмасин, уни мардонавор енгиб ўтиб, марксизмни биринчи марта инсоният тарихида фандан ҳаётий ҳақиқатга айлантирди. Партия ўзининг икки программасини муваффақиятли бажариб, учинчисини рўёбга чиқариш учун курашаётган экан, бунинг ҳаммасини кенг халқ оммасига таянган ҳолда, коммунистларга партия топшириғи бериш йўли билан эришди ва эришмоқда.

Чирчиқ шаҳар коммунистлари ҳам партия топшириқларини бажаришда, омма ўртасида оммавий-сиёсий, ғоявий-сиёсий, тарбиявий ишларни олиб боришда доҳий васиятларига амал қилмоқда.

Буни қуйидаги мисолларда яққол тасаввур қилиш мумкин.

Ўрта Осиё химия саноатининг тўнғичи, республикамиз химия саноатининг фахри ҳисобланган Чирчиқ электрохимия комбинатида мингга яқин коммунист меҳнат қилмоқда. Улар бевосита ишлаб чиқаришнинг тақдири ҳал қилинаётган энг масъулиятли участкаларда ишламоқдалар. Бу ерда партиянинг ҳар бир аъзосига берилган партия топшириқлари коммунистларининг ташаббускорлигини оширишда муҳим омил бўлиб хизмат қилмоқда.

Коммунистлар партия топшириқларини қандай бажараётганликларини комбинатнинг бир цехи мисолида кўрсатиб ўтмоқчиман. Теплоэлектроцентраль цехи партия ташкилотида 20 га яқин коммунист бор. Уларнинг ҳаммаси маълумоти, мутахассислиги, сиёсий савияси ҳисобга олинган ҳолда партия топшириқлари билан таъминланган. Партия топшириқларининг қандай бажарилаётганлигини партбюро мунтазам назорат қилиб боради, зарур топилган ҳолларда бу масала бюро мажлисида муҳокама қилинади. Партбюро секретари И. Бугреев партия топшириқларининг ўз вақтида бажарилишини таъминлаш учун коммунистларга яқиндан ва амалий ёрдам беради. Чунончи, цех бошлиғи коммунист А. Гофман — пропагандист, цех технологи А. Семенов — сиёсий ташкилотчи, смена бошлиғи И. Зайцев — агитатор, пенсионер С. Багов — цехда халқ назоратчиси. Улар партия топшириқларини муқаддас билиб, ўз вақтида, талаб қилингандай бажариб, бошқаларга ибрат кўрсатаётирлар.

160-қурилиш трестига қарашли «Чирчиқжилстрой» бошқарма партия ташкилоти фаолияти ҳам диққатга сазовор. Партия бюросининг секретари К. Будрин тажрибали партия ходими ҳисобланади. У коммунистларнинг партия топшириқларини бажаришларига моҳирлик билан раҳбарлик қилиб келмоқда. Ўтган йили партбюро партия группалари фаолиятини уч марта ,маъмуриятнинг хўжалик фаолиятини назорат қилувчи комиссия ҳисоботини икки марта эшитди. Хом ашё ва материалларни иқтисод қилиш ва тежаш комиссияси йилнинг ҳар кварталида партбюрога муттасил ҳисобот бериб бормоқда. Шунингдек, кўнгилли халқ дружиначилари, хотин-қизлар совети, ДОСААФ бошланғич ташкилоти, қурилиш касаба союз комитети, НОТ совети, «Строитель» деворий газетасининг редколлегияси ҳам коммунистлар олдида вақти-вақти билан ҳисобот бериб бориши анъанага айланиб қолган. Шунингдек, коммунистлардан прораб А. Рябухин, Д. Отаметов, участка бошлиғи А. Маренков, мастер Р. Фельде ўртоқларнинг ҳам партия топшириқларини қандай бажараётганликлари партбюро муҳокамасига қўйилди.

Партия топшириқларини муқаддас билиб, уни сидқидилдан бажараётган ташаббускор ва изланувчан коммунистларни шаҳардаги ҳар бир корхона, муассаса ва ташкилотлардан кўплаб топиш мумкин. Мана яна бир мисол. «Чирчиқсельмаш» заводи темирчилик пресс цехининг технологи коммунист В. Старшинов корхонанинг актив рационализаторларидан бири. У ўз ташаббуси билан цехга анча миқдорда иқтисодий самара берадиган бир неча рационализаторлик таклифларини киритди ва айни вақтда цехда рационализаторлик ҳаракатига моҳирлик билан бошчилик қилмоқда. Цех партия ташкилоти унга «Кузнец» деворий газетасига редакторлик қилишни топширган. Бир неча йилдирки, газета ўз вақтида мазмунли қилиб чиқарилмоқда, деворий газеталарнинг ҳар йили ўтказилаётган шаҳар конкурсида бу газета ғолиб чиқиб, биринчи ўринни эгаллаб келмоқда. Бу — партия топшириғини чин юракдан бажаришнинг намунаси, коммунист ташаббускорлигининг натижасидир.

Шаҳар партия ташкилоти, марксча-ленинча назарияни омма ўртасида кенг пропаганда қилишдан иборат муҳим ва масъулиятли вазифани бажараётган пропагандист кадрларга алоҳида эътибор бериб, улар тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиб келмоқда. Партия ўқувининг самарадорлигини ошириш тўғрисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ўтган йил қабул қилган қарорида «Пропагандистлик иши асосий партия топшириғи деб ҳисоблансин» деб алоҳида уқтириб ўтилган. Шаҳар партия ташкилотлари бу қарорни бажариш юзасидан конкрет тадбирлар белгиладилар. 1968—1969 ўқув йилида бошланғич партия ташкилотларида 18 та бошланғич сиёсий мактаб, 107 та марксизм-ленинизм асослари мактаби, 52 назарий семинар ташкил этилган. Уларда 150 га яқин коммунист пропагандистлик қилмоқда. Уларнинг ҳаммаси бошқа жамоат топшириқларидан озод қилинган.

Кўп йиллик пропагандистлик тажрибасига эга бўлган «Ўзбекхиммаш» заводи техника контроли бўлимининг бошлиғи А. Алексеенко, цех бошлиғининг ўринбосари А. Тарликов, электрохимия комбинати маҳсулот тарқатиш бўлими бошлиғи А. Ольмезов, Чирчиқ ГЭСлари каскадининг директори Ваҳоб Қодиров ,қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинатининг инженери П. Бондаренко, «Ғунча» тикувчилик фабрикасининг директори З. Горяенова ўртоқлар партия топшириқларини аъло даражада бажариб, бошқаларга шахсий намуна кўрсатаётирлар.

Умуман олганда шаҳримиз коммунистларидан 472 киши сиёсий ахборотчи, 583 киши сиёсий ташкилотчи, 288 киши агитатор, 1046 киши халқ контроли органларида ишлаб, партия топшириқларини садоқат билан бажармоқдалар.

Ленин шаҳримиздаги ҳамма коммунистлар ва барча партия ташкилотлари партия топшириғининг моҳиятини тўғри тушуняптилар деб айтолмаймиз. Баъзи бошланғич ва цех партия ташкилотлари коммунистларга бир неча топшириқларни бериб қўядилар. Оқибатда бир йўла бир қанча партия топшириғига эга бўлган коммунист, у қанчалик ишчан ва изланувчан бўлмасин, топшириқларни тўла бажара олмайди. Бажарган тақдирда ҳам уни чала-ярим бажаради. Шунинг учун ҳам коммунистларга унинг сиёсий савияси ва қобилиятига қараб партия топшириғи берилсинки, уни бажаришдан коммунистнинг ўзи ҳам қониқиш ҳосил қилсин, қолаверса, партия ташкилотига ҳам ёрдам берсин. Узундан-узоқ рўйхат тузиб, белги қўйиш учунгина коммунистларга кўплаб топшириқлар берилса-ю, у бажарилмаса, бажарилиши билан ҳеч ким қизиқмаса, бундан фақат умум ишга зарар етади, холос. Коммунистга бирон-бир топшириқ беришдан олдин яхшилаб ўйлаш керак. Ана шу берилган топшириқни бажариш мазкур ўртоқнинг қўлидан келадими, йўқми! Агарда унга топшириқни бажаришда ёрдам зарур бўлса, партия ташкилоти қўлидан келган ёрдамини аяши керак эмас. Номигагина бериладиган топшириқлар ҳеч кимга керак эмас.

Шу каби баъзан коммунистларимиз [улар бармоқ билан санарли] партия топшириғининг муқаддаслигини унутиб, унга юзаки қараётирлар, «Ўзбекхиммаш» заводи кенг истеъмол буюмлар цехи партия ташкилоти, цех мастери коммунист Каримберди Рустамовга, цех комсомол ташкилотига амалий ёрдам кўрсатишни топширган эди. Мазкур цехда 18 йигит-қиз бор. Кейинги вақтларда цех комсомол ёшлари ўртасида меҳнат интизоми анча бўшашиб кетди. Цех комсомол ташкилотининг секретари Л. Голиева етарли тажрибага эга бўлмагани учун камчиликларни ўз вақтида бартараф эта олмади. Коммунист К. Рустамов эса ўзига топширилган бу муҳим участкага беларволик билан қараган, уларга конкрет ёрдам бермаган. Шунинг учун ҳам яқинда цех партия ташкилоти партия топшириғини яхши бажармаганлиги учун К. Рустамовнинг фаолиятини муҳокама қилиб, комсомол ташкилотининг фаолиятини яхшилаш юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

Яна бир мисол. 9-ғишт заводлари бошқармаси, партия ташкилоти; бошқарманинг бош механиги коммунист Виктор Огорович Лебедевни партия ташкилоти ҳузуридаги бошланғич сиёсий мактабга пропагандист этиб тайинлади. У пропагандист бўлишдек шарафли партия топшириғини тўла-тўкис бажармади. Натижада мактаб машғулотлари ўз вақтида ўтказилмади. Бу ўринда партия топшириғи коммунист Лебедевга мос келмагандир деб ўйларсиз, асло ундай эмас. Ўртоқ Лебедев индустриал техникумини тамомлаган, бир неча йиллардан бери раҳбарлик лавозимларида ишлаб келаётган тажрибали ходимдир. Фақат унда партия топшириғини муқаддас билишдек масъулият етишмайди, холос. Ғишт заводлари партия бюроси ҳам (секретари И. Кузнецов) коммунист Лебедевнинг партия топшириғини бажариши устидан назоратни кучайтирмади, принципиал талабчанлик қилмади.

Шаҳар партия комитети бюроси онда-сонда бўлса-да, учраб турадиган бундай камчиликларни ўз вақтида тузатиб, партия ташкилотларига тўғри кўрсатмалар бериб бормоқда.

Чирчиқ шаҳар меҳнаткашлари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш, беш йиллик планни 1970 йил 7 ноябрда бажариш, пландан ташқари 30 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилишдан иборат мажбурият қабул қилганлар. Шу кунларда ҳар бир корхона, цех ва участкада ишчилар ленинча меҳнат вахтасида туриб, шахсий план асосида меҳнат қилмоқдалар. Коммунистлар эса бу умумхалқ социалистик мусобақасига бошчилик қилмоқдалар.

Шаҳар партия ташкилоти меҳнаткашлар оммасининг улуғ сана — В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига бошланган умумхалқ мусобақасига раҳбарлик қилиш билан бирга, мусобақада пешқадамлик қилаётган коммунистларни партия топшириқларини ўз вақтида бажаришига эришиш учун барча воситалардан ижодий фойдаланмоқда.

ЎЗБЕКИСТОНДА БЎЛАДИГАН ҚИРҒИЗ АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ ОЛДИДАН

Темирқул УМЕТАЛИЕВ,
Қирғизистон халқ шоири.

ДЎСТЛИК САЛОМИ

Гулла, яшна, камол топгил, Ўзбекистон,
Сен шарқимнинг машъаласан, гўзал бўстон,
Тупроғи зар, бахти кулган қутлуғ ўлка,
Васфинг дилда, мадҳинг тилда доим достон.

Минг бор қуллуқ андижонлик пахтакорлар,
«Оқ олтин»дан тоғ яратган сиз шунқорлар,
Дил-дилимдан салом сенга, Самарқандим,
Бобо кентнинг соҳиблари — бахтиёрлар.

Ғурурлангум мудом сендай қардош билан,
Тупроқдан дур ундирасан бардош билан,
Минг йиллари, сенинг билан қон-қардошмиз,
Фахрлангум сендай ахил қардош билан.

Чўлинг пахта, йўлинг пахта, куйинг пахта,
Қайда бўлмай баҳс кетар, ха, шу ҳақда,
Пахта иши, Ватан иши омуктадир,
Бу шарафли касбни оқлаш ўзи бахт-да!

Ҳурматим зўр, мадҳ этурман сени жондан,
Садқа бўлай Фарғона-ю, Намангандан,
Ўзбек дилдан эъзозлайди қирғиз дўстни,
Ният битта, сув ичамиз бир тўғондан.

Шуҳратингдан огоҳ эрур бутун дунё,
Шарқ кўкида чўлпон юлдуз ўзинг гўё,
Манас ила Тўқтағулдан, салом сенга,
Алишернинг она-юрти, қутлуғ диёр!

Сўронбой ЖУСУЕВ.

ДАРАХТ

Жонсиз деб ким айтади дарахтларни,
Жони йўқ ўсиб турган дарахт борми?
Дарахтлар одам каби билиб турар,
Кеч кириб, юлдуз чиқиб, тонг отганини.
Чиллада совуқ ўтса ўша заҳот,
Силкиниб бутоғидан қоқар қорни.

Снарядлар танасига ногоҳ тегса,
Жангчи каби тўлғанар-у, сўнгра қулар,
Бошқалари тенгдошига бошин эгиб,
Худди аза тутган янглиғ хомуш улар,
Шу кунда ҳам тўқайларни оралсанг,
Урушларда мажруҳ бўлган дарахт турар.

Дарахтлар ҳам шамол турса куйлашади,
Ким билади, нелардир ўйлашади.
Япроқлари сулувларнинг балдоғидай,
Фақатгина ўзларича сўйлашади.

Тўғри, одам дарахтларни кесар, бўяр,
Не хизматга зарурлигин ўйлаб қўяр.
Дарахт хомуш. Қўлтиқтаёқ бўлармикин,
Шодланади — балки стол, эшик бўлар.
Ё йиғлайди тобут бўлиб ночоргина,
Ёки яйраб гўдакларга бешик бўлар.

Қирғизчадан Т. Адашбоев таржималари.

Али ТУҚУМБОЕВ,
Қирғизистон халқ шоири.

УЧ ҲАҚИҚАТ

Оламни яхши билса ҳам,
Олтиндан уйга кирса ҳам,
Осмонда юлдуз оралаб
Ой нурин ушлаб минса ҳам,—
Бахтига тўймас одамзод.

Асрни аён кўрса ҳам,
Бошида савдо юрса ҳам,
Навқиронлик ўтиб, қартайиб,
Чорасиз кунда турса ҳам —
Умрга тўймас одамзод.

Бир куни ажал йиқса ҳам,
Яланғоч қилич суқса ҳам,
Энтикиб юрак қонсираб,
Порлаган кўзлари тинса ҳам —
Умидга тўймас одамзод.

Қирғизчадан М. Аъзамов таржимаси.

Республикамиз саноат корхоналарида тер тўкаётган азамат ишчи, хизматчи ва инженер-техник ходимлар доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига муносиб туҳфа ҳозирлаётирлар. Суратларда: (чапда) «Ташавтомаш» заводи механика цехининг илғор созловчиси Муҳаммаджон Туробов, ўнгда: Тошкентдаги 3. тикувчилик фабрикасининг қўли гул чевари, коммунистик меҳнат зарбдори Нури Раҳимова. Улар смена топшириқларини муттасил ортиғи билан адо этаётирлар.

М. Нуриддинов фотолари.

МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАРДА

РАИСЛАР ЎҚИШИ

Қашқадарё область ижроия комитети меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советлари ижроия комитети раисларининг икки кунлик семинарини ўтказди. Семинар қатнашчилари Советларнинг хўжалик ҳамда социал-маданий қурилишдаги роли, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг қарор ва фармойишларида социалистик қонунчиликка амал қилиш, маҳаллий Советларнинг молиявий ва юридик ҳуқуқлари ҳамда Қарши чўлини ўзлаштириш истиқболлари тўғрисида лекция ва суҳбатлар тингладилар.

Область ижроия комитети раисининг ўринбосарлари З. Сироҗиддинов, Б. Миланов, область молия бўлимининг мудири У. Бозоров, «Каршистрой» бошқармасининг бошлиғи Ҳ. Шоғазатов, область ижроия комитетининг ташкилий бўлими мудири А. Эшмуродов ва бошқаларнинг суҳбатлари мазмунли бўлди. Семинар қатнашчилари Советларнинг шу кундаги муҳим вазифалари тўғрисида фикр ва тажриба алмашдилар.

МАКТАБЛАР ҚЎНҒИРОҚНИ КУТМОҚДА

Китоб райони ижроия комитети ва унинг жойлардаги маҳаллий Советларининг бевосита раҳбарлигида мактаблар янги ўқув йилига аллақачон шайлаб қўйилди. Маҳаллий Советлар район мактабларини барвақт ремонтдан чиқариш, қўшимча синфхоналар қуриш ва турар-жой бинолари бунёд этишга кўплаб маблағ ажратдилар. Шу туфайли ҳам элликдан ортиқ мактаб биноси сифатли ремонтдан чиқарилди. Янгидан яна 6 та мактаб, 15 та қўшимча синфхоналари қурилди. Бу йил 30 та мактабнинг талабалари янги очилган буфет ва ошхоналар хизматидан баҳраманд бўладилар.

Район маорифчилари маҳаллий Советларнинг актив кўмагида ўқувчиларга етарли миқдорда дарсликлар, ўқув қуроллари етказиб бериш, мактабларни малакали ўқитувчилар билан таъминлаш, ва ниҳоят, 1-сентябрни тантанали қарши олиш учун ҳозирланмоқдалар.

П. ГАДОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ЯГОНА САФДА УЛУҒ МАҚСАД САРИ

Мамлакатимиз билан Болгария ўртасидаги қадимий дўстлик Совет ҳокимияти йилларида ҳамда Болгарияда халқ ҳокимияти ўрнатилгандан сўнг янада камол топди, тобланди. Халқ Болгарияси билан Совет Ўзбекистонининг дўстлик алоқалари ҳам тобора ўсмоқда. Республикамизнинг областлари билан Болгариянинг округлари ўртасида ўзаро мусобақа шартномалари тузилган. Ҳамма яхши, илғор нарсалар ўртада баҳам кўрилади.

«Народен Другар» Ямбол округ газетаси ҳамда «Андижанская правда» область газетасининг 28 августдаги бирлашган сони ҳам ана шу дўстликни тараннум этишга бағишланди. Болгария Коммунистик партияси Ямбол округ комитетининг биринчи секретари Димитр Йовчевнинг «Қайта туғилган ўлка», «Народен Другар» газетасининг редактори Георги Бочваровнинг «Ленин», Андижондаги «Ямбол» колхози раиси И. Патиддинов, партком секретари И. Раззоқовнинг «Ютуқларимиз ўлчови» ҳамда ҳар икки газета журналистларининг ранг-баранг мақола ва лавҳаларида В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаётган коллективларнинг фаолияти, яратувчилик ишлари ҳикоя қилинади.

Газета алоҳида дид билан безатилган, ҳар бир материал ўқимишлилиги, публицистик руҳда ёзилганлиги билан, самимий дўстлигимизни қизғин тараннум этиши билан газетхон эътиборини ўзига тортади.

ЛЕНИН СЎҚМОҒИ

Озод АВЛИЁҚУЛ

ҲИКОЯ

Лочин баланд парвоз этади Гоҳо у қанотлари билан Қуёш юзини силпаб ўтармиш. Лекин бу сўқмоқ осмон ўпар қояларга чирмашиб, юлдузларга бориб туташган. Пастдан қараган кишига у қишлоқдан юлдузларга тортилган арғамчидек кўринади.

Қишлоқ икки тоғ ўртасидаги шўх сой бўйида жойлашган. Шу сўқмоқ уни бошқа шаҳар, қишлоқлар билан боғлаб турган. Уни йилнинг тўққиз ойида қор босиб ётган, қатнов хавфли. Шу сабабли уни ўша шарофатли кунгача «Жин сўқмоқ» дейишган...

Шарофатли кун... У кун ҳалиҳали Шофоатмомонинг эсида. Гўё орадан ярим аср ўтмагандай, худди кечагидай эсида. У пайт Шафоат ўн саккиз ёшда, кулча юзлари сутда чайилгандек оппоқ, силлиқ. Чарос кўзлари ёниб турарди. Икки ўрим сочи елкасига қоп-қора шалоладай қуйилган. Балоғат тароватн гуллаган пайти. Камбағал-чорикорнинг қизи эмас, афсоналардаги ҳур-парилардек юрарди.

Қиш. Атрофдаги тоғлар қор остида мудраб ётибди. Қишлоқ мисоли бир қозону, устига булутлардан ясалган қопқоқ ёпиб қўйилган. Эрталаб Шафоат бузоқни ушлаб турди, онаси сигир соғди. Чойдуш остига ўт ёқди. Қишлоқ устида ташвишли ғалағовур сузар, отларнинг ваҳимали кишнагани, дарвозаларнинг ғийқиллаб очилиб-ёпилгани, хотин-халажнинг шанғиллагани эшитиларди. Босмачилар Пардабойнинг қишлоқ четидаги ҳашаматли ҳовлисига бекиниб, базми-жамшид қилишяпти-ю, бошқа хонадонлар уйи илон киргандек безовта.

Шафоат сандал устига дастурхон ёзиб, кўк чой дамлаб келди.

— Отаси, юрагимни ваҳима босиб, сиқилиб кетяпти. Қишлоғимизда нима бўляпти ўзи?

Ота лаб жуфтлаб, гапирмоқчи бўлаётганда, кимдир дарвозани қаттиқ тақиллатди.

— Ҳозир, — у этигини кийиб, ўрнидан турди. Хотинининг саволи жавобсиз қолди. — Уйдан қимирламанглар. Бировинг ҳам кўчада қорангни кўрсатма, — деб чиқиб кетди.

Шафоат дастурхонни йиғиб олиб, идиш-товоқларни ювди. Уйни йиғиштирди. Саройдаги ёруғ ўчоқда арпа торта бошлади. Отаси ҳовлига ҳовлиқиб кириб келганида атрофни қоронғулик пардаси қоплаб олган эди.

— Қизим, кийим-пиймларингни йиғиштир. Иссиқроқ кийин, — деди отаси юзи арпа унидай оқариб, бўсағада қотиб турганча. — Сен, онаси, қизингга у-бу егулик тугиб бер.

— Ўзи нима гап, отаси?— ҳавфсираниб сўради она.

— Кейин, ҳаммасини кейин айтиб бераман. Имиллама. Тезроқ бўл, ха бўлақол!

Шафоат пахталик камзилини кийиб, бошига жун рўмолини ўраб, отасининг изидан ҳовлига чиқди. Отаси уни қўлидан тортиб судраб кетди. Кўча қолиб, қўшниларнинг боғларидан, чакалакзорлардан юришди.

— Тез, тез юр!

Тоғ ёнбағридаги сой кўпригидан ўтиб тўхташди. Қишлоқ чироқлари орқада қолиб кетди. Итларнинг акиллагани элас-элас эшитилади.

— Хайр қизим. Худо ўзи паноҳида асрасин. Босмачилар қўлида беномус бўлгандан тоғ сўқмоқларида ўлган минг карра афзал! Жўна! Умрингдан бўлса эсон қоларсан.

— Қаёққа?! Нега? — Шафоат қаёққа боришини билмасди. Нажот излаб отасига термулди. У кўзларини қизидан яшириб артаётган эди. — Отажон, нега мени уйдан ҳайдаяпсиз?

— Бой сени босмачиларнинг бошлиғига ҳадя этмоқчи. Тушундингми. Эрталабгача муҳлат берган. Агар бахтинг очилиб, сўқмоқдан водийга эсон-омон етиб борсанг босмачилар қишлоқдаги бегуноҳ деҳқонларни талашаётганини, қиз-жувонларни... айт.

Шафоат ингичка сўқмоқдан қадамба-қадам юқорига кўтарилиб борарди. Икки томонида ҳайбатли қоялар. Пастда ажал ўпқонидай жарлик. Тиззалари қалтираб, ўпкаси шишиб, ҳолдан тойганда бироз дам олади. Сўнг яна йўл, машаққатли ,оғир сўқмоқ. Сўқмоқ қоянинг ёнидан қиялаб ўтадиган жойга етганда у от етаклаб келаётган кишини кўрди. Тоғ кийигидек чаққонлик билан сўқмоқдан четга ўтиб, катта бир ҳарсангнинг орқасига бекинди. Номаълум киши эса қорни этиги билан ғарчғурч босиб у томон келди. Шафоат юраги дук-дук уриб нафасини ичига ютиб ўтирарди. От кишнади. Номаълум киши тўхтаб, Шафоатдан нотаниш тилда сўради:

— Кто ты?

Шафоат муштдеккина бўлиб, ҳарсангга сингиб кетаётгандек ёпишиб ўтирди. Аскар Шафоатнинг елкасига қўлини қўйиб кимсан, қаердан келаяпсан, деб сўради. Қизнинг тили айланмади.

— Кишлакда басмач бар?

Қизнинг қотиб қолган тили ҳаракатга келди:

— Бо-ор...

— Сен какка борасан?

— Билмайман. Отам шу сўқмоқдан кетавергин деди, келяпман.

— А-ҳа, тушундим.

Қўрқинчли сўқмоқда учраган бу киши меҳрибон, яхши ниятли эканини сезган қизнинг кўнгли бир оз таскин топиб, дадилланди:

— Сиз ўзингиз кимсиз!

— Сенга қандай тушунтирсам экан? Мен камбағалларни босмачилардан ҳимоя қилувчи Лениннинг солдатиман. Тушундингми?

— Ленин сиз экансиз-да?

— Йўқ, — деди аскар, лекин қизга ўзининг кимлигини тушунтиролмади. — Майли, сен айтгандай бўлсин. — Ҳозир изингга қайт. Отангга, тонг отар-отмас қишлоққа Лениннинг солдатлари келаркан, дегин.

Шафоатни кўриши билан отанинг кўзлари косасидан чиқиб кетди:

— Қанақа шайтон йўлдан оздирди сени! Ўша қонхўрга тегишга рози бўлиб қайтдингми?

— Йўқ, — деди Шафоат оҳистагина, — Қишлоғимизга Ленин келяпти.

— Ким? — ҳайрон бўлиб сўради ота.

— Ленин, — деди Шафоат ва отасига сўқмоқдаги воқеани сўзлаб берди.

— Қанақа одам экан у? Қандай кийинган?

— Эгнида ёқали узун чакмон, икки ёғида киссалари бор. Бошида қоясимон телпак. Пешанасида қизил беш юлдузи бор. Елкасида милтиқ осиғлиқ...

— Тўхта, мен ҳозир... — ота уйдан югуриб чиқиб кетди.

Орадан ярим соат ўтар-ўтмас бутун қишлоқ уйғонди. Яна отларнинг кишнагани, хўроз-товуқларнинг қуқулагани, итларнинг акиллагани, қўйларнинг маъраши бир-бирига қўшилиб кетди. «Ленин» исми хотин-халаж, болаларнинг тилига тушди. Қопқонга тушишдан қўрққан босмачилар эса даралар орасига қочиб, зим-ғойиб бўлишди. Лекин Лениннинг солдатлари тузоқни пухта қўйиб, ҳамма томонни ўраб олишган эди...

...Ўша-ўша, бу сўқмоқ «Ленин сўқмоғи» номида қолиб кетди. Ҳозир қишлоқда кенг, равон йўллар кўпайиб кетган бўлса ҳам кишилар бу сўқмоқни унутишгани йўқ. Сўқмоқ айланиб ўтадиган чўққида Ленинга ҳайкал ўрнатишди. Шафоат хола бу ердан ўтаётганда ҳайкалга тикилиб, ўйланиб қолади...

ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИДА

«ПАРТИЯ ТУРМУШИ»

Журналнинг 8- сони «Тарихий ҳужжатларни чуқур ўрганайлик» сарлавҳали бош мақола билан очилади.

«Ленин саҳифалари» рубрикаси остида тарих фанлари кандидати. В. И. Ленин номли Қозон университетининг доценти З Пуцкова, шу университетнинг КПСС тарихи кафедраси ассистенти С. Латипоdanларнинг «В. И. Лениннинг дастлабки революцион чиниқиши», деган мақоласи босилган.

«Ташкилий-партиявий иш» бўлимида Ўзбекистон КП Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари К. Тоировнинг «Бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлик қобилиятини оширайлик», Ўзбекистон КП Самарқанд область комитетининг секретари И. Титковнинг «Партиявий иш услубини такомиллаштирмоқдамиз», сарлавҳали мақолаларини ўқиш мумкин.

«Колхоз намунали Устави лойиҳасини муҳокама қиламиз» рубрикаси остида Ўзбекистон КП Избоскан район комитетининг биринчи секретари Х. Кодировнинг «Колхозлар ҳаётида муҳим воқеа» сарлавҳали мақоласи берилган.

«Журналхонлар билан ёзишма», «Идеология иши ва ҳаёт», «Хат ва хабарлар» бўлимларида ҳам кўпгина қизиқарли материаллар бор.

СЎЗ — МАОРИФЧИЛАРГА

ПУХТА ТАЙЁРГАРЛИК

Мактабимиз коллективи янги ўқув йилига тайёргарликни ёзги имтиҳонлар давридаёқ бошлаб, ўқувчилар ва ота-оналарнинг ёрдами билан уни барвақт тамомлади. Мактабимизни оталиққа олган «Ирмонтажстрой» трести (бошлиғи ўртоқ Алимбоев) ремонт ишларига катта ёрдам берди. Мактаб электр тармоқлари ва пар билан иситиш системаси трест коллективининг ёрдами билан ремонт қилинганлигини алоҳида таъкидлаб ўтиш жоиз.

Янги кабинетлар ва лабораториялар ташкил этилиб, улар янги ўқув қуроллари, кўргазмали материаллар билан жиҳозланди. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш тадбирлари ишлаб чиқилди ва Ленин хонаси фотосуратлар, адабиётлар билан бойитилди.

Биология кабинети яхшилаб жиҳозланди, Мичурин участкасида ҳаваскор мичуринчиларимиз тажриба ишлари олиб боришди. Ҳозир бу участкада бўлган кишининг баҳри-дили очилади.

Мактабимиз коллективи янги ўқув йилини ҳар томонлама пухта тайёргарлик билан кутиб олмоқда. Мақсадимиз — ўқув-тарбия ишларини янада яхшилаб, ёш авлодни коммунизм идеалларига чексиз садоқат руҳида тарбиялашдир.

Ў. УСМОНОВ,
Тошкентдаги М. Шайхзода номли ўрта мактаб директори.

Бу йил Чуст районидаги Ёзқули Худойбердиев номли совхоз далаларида 70 дан ортиқ «зангори кема» ишлайди. Терим техникасининг ремонти тугалланай деб қолди. Механиқ-ҳайдовчилар шай бўлиб туришибди. Уларнинг кўпчилиги мавсумда 100-150 тоннадан «оқ олтин» териш ҳақида сўз беришган. Илғор механизатор Йўлдошбой Нуриддинов эса «Ўзбекистон» маркали агрегат билан 300 тонна пахта термоқчи. У ўз агрегатини биринчилар қатори ремонтдан чиқариб қўйди. Суратда: Й. Нуриддинов ўз агрегати олдида.

В. Сироткин фотоси.

СОВЕТ ҚОНУНЛАРИ — МУҚАДДАС

С. ПЎЛАТХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон ССР Олий судининг раиси

<> <>

Владимир Ильичнинг иш столида кичкина бир рисолани доимо кўриш мумкин эди. В. И. Ленин бу рисоладан Халқ Комиссарлари Советининг барча аъзоларига юборинглар, деб кўрсатма берган, ўзи эса уни доимо кўз ўнгида сақларди. Халқ Комиссарларига эса, тез-тез бу китобчани эслатиб турар эди. В. И. Лениннинг ташаббуси билан нашр этилган бу рисолага «Совет республикаси қонунларини ижро этингиз» деган сарлавҳа қўйилган.

Бундай қараганда кичкина бўлиб кўринган бу мисол Владимир Ильичнинг қонунчиликни мустаҳкамлашга нечоғлик катта аҳамият берганлигини яққол кўрсатувчи далилдир. В. И. Ленин қонунчиликни мустаҳкамлаш — Совет ҳокимияти олдида турган бениҳоя кўп вазифаларни муваффақиятли ҳал этишнинг гарови, шу жумладан, давлат аппарати ишини яхшилашнинг қудратли воситаси деб билар эди.

В. И. Ленин Совет қонунларига зўр ҳурмат билан қарар ва бошқалардан ҳам унга ана шундай муносабатда бўлишни талаб қилар, Совет ҳокимиятининг қонунлари, йўл-йўриқларини муқаддас билиб, уларга риоя қилиш ва барча томонидан ижро этилишини кузатиб бориш зарур, деб таъкидлар эди.

В. И. Лениннинг бу кўрсатмалари ҳозирги даврда ҳам ўз аҳамиятини тамомила сақлаб қолмоқда. Кишиларни қонун талабларига ҳурмат руҳида тарбиялаш, ҳуқуқ нормаларига барча мансабдор шахслар ва гражданлар томонидан оғишмай риоя қилинишини таъминлаш — мамлакатимиздаги давлат органлари ва жамоат ташкилотлари фаолиятини яхшилашнинг асосий йўлларидан бири.

Ильичнинг жуда кўплаб асарларида ва унинг кундалик фаолиятида бунга қандай воситалар билан эришиш мумкин эканлиги тўғрисидаги масалага ҳам жавоб топамиз. В. И. Ленин кадрларни юксак онглилик ва принципиаллик руҳида тарбиялаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш билан бирга, қонунчиликнинг салгина бўлса ҳам бузилишини кўрсатувчи ҳар бир фактга нисбатан муросасизлик ва жуда катта талабчанлик кўрсатиб келди. Чунки, ҳар бир муассасада, корхона ва ташкилотда қонунчиликни мустаҳкамлаш улкан вазифаларни ҳал этишнинг энг муҳим калитидир. Қонунчиликнинг ҳар қандай бузилиши ҳам оқибатсиз, зарур жазо чоралари кўрилмасдан қолмаслиги даркор. Акс ҳолда, бу, қонунбузарларда ва унинг атрофидаги кишиларда масъулиятсизлик, ҳуқуқ нормалари талабларини ўз билганича бузиш, қонунларни назарписанд қилмаслик каби зарарли ҳис уйғотиши мумкин.

Бизнинг мамлакатимизда ким томонидан бўлмасин, қонуннинг бузилишига асло тоқат қилиб бўлмайди. **Социалистик қонунчиликнинг асосий принципларидан бири — совет қонунлари олдида барча гражданларнинг тенглигидир** ва бу эса, давлат томонидан белгиланган талаблар ҳамма учун мажбурийдир, ҳеч қандай истисно бўлиши мумкин эмас, демакдир. **Раҳбар кадрларга келганда, улар қонунчиликка доим оғишмай риоя қилиш намунасини кўрсатмоқлари керак. Чунки, В. И. Ленин таъкидлаганидек, агар биз ишчи ва хизматчиларга интизомни виждонан ўргатадиган бўлсак, аввал бошда ўзимиз интизомли бўлмоғимиз керак.**

Владимир Ильич совет давлати аппаратининг фаолиятини яхшилаш йўлларини белгилар экан, доимо шу нарсани таъкидлар эдики, бепарволикка, беғамликка қарши, янги социалистик интизомни мустаҳкамлаш учун бутун чоралар билан кураш олиб бориш зарур. Интизомни мустаҳкамлашнинг асосий методи ишонтириш, ҳар бир меҳнаткашни ўз ижтимоий бурчини англаш, ўзининг бутун фаолияти ва ҳар бир босган қадамида унга амал қилиш зарурлиги руҳида тарбиялашдан иборат.

Владимир Ильич билан узоқ вақт бирга ишлаган кекса коммунист В.А. Фотиева эсдаликларида шундай деб ёзади: **Владимир Ильич бирон фармойиш бажарилмаганлигини билиб қолса, у айбдорни албатта жазолашни талаб қилар эди, шу билан бирга, бериладиган жазо оғир бўлмаслиги мумкин, аммо айбдорлар жазосиз қолиши мумкин деган тушунчани емириб ташлаш муҳимдир,** деб қўшиб қўяр эди. Ильич қарор ёки фармойишни бевосита бажармаган кишигина жавобгар деб ҳисоблаб қолмай, шу билан бирга ана шу қарор ёки фармойишнинг бажарилмай қолиши орқасида ишига путур етган муассаса раҳбарини ҳам беларволиги учун жавобгар деб билар эди. Чунончи Халқ Комиссарлари Совети Халқ Комиссарлиги зиммасига бирон корхонани зарур нарса билан таъминлаш мажбуриятини юклаган, шу корхона раҳбари эса Халқ Комиссарлари Советининг кўрсатмаси бажарилмаётганлиги тўғрисида ўз вақтида хабар бермаган бўлса, **В. И. Ленин бундай раҳбарнинг айби фармойишнинг бажарилишини бевосита барбод қилган кишининг айбидан оз эмас, балки баббаравар айбдор деб ҳисоблар эди.**

Ленинча юксак талабчанлик ходимларда бурч ва шахсий жавобгарлик ҳиссини мустаҳкамлашга ёрдам бериши билан айни бир вақтда бизнинг ишимиздаги камчиликларни бартараф қилишнинг энг тўғри воситаси ҳамдир. Ҳар бир корхона, муассаса ва ташкилотда интизомни мустаҳкамлаш биринчи даражали аҳамиятга эга бўлган ишдир. Зотан, коммунистик қурилиш вазифаларини муваффақиятли ҳал этмоқ учун, В. И. Ленин таъкидлаб айтганидек, интизом ва ички интизом ўрнатиш устида, ҳамма жойда ва ҳар ерда уюшқоқлик, тартиб, ишчанликни мустаҳкамлаш устида ҳормай-толмай иш олиб бормоқ керак.

В. И. Ленин давлат аппарати фаолиятининг самарадорлигини таъминлайдиган энг муҳим шарт-шароитлардан бири бюрократизм деган иллатга қарши қатъий кураш олиб бориш зарурлигидадир, деб кўрсатиб ўтган эди. У асарларидан бирида **бюрократларни энг жиркaнч ички душман** деб атаган эди.

Бюрократизм бизнинг жамиятимизга, бизнинг тузумимизга ёт нарса бўлиб, айни вақтда унинг салгина бўлса ҳам кўринишига сира тоқат қилиш мумкин эмас. Баъзан биз учратадиган ва хизмат аппаратининг пухта, тез ва самарали ишлашини ташкил этишга халақит бераётган, давлат ва айрим гражданларнинг манфаатларига зарар етказаётган баъзи бюрократик бузишлар нимадан келиб чиқади?

Асосан шундан келиб чиқадики, кадрлар билан етарли тарбиявий иш олиб борилмайди, қонунчилик ва интизомга риоя қилиниши устидан талабчанлик ва назорат етишмайди. Киши, одамлар учун ишлаётганлигини унутиб қўйган, у нимани хоҳласа шуни қила оламан деб ҳисоблаб, интизомсизликка йўл қўя бошлаган ҳолларда бюрократизм, сансалорлик иллатлари пайдо бўлади. Аста-секин бундай ходимдан иш тўғрисида эмас, балки кўпроқ ўзи ҳақида ўйлайдиган киши шаклланади.

Бюрократизмни қисқа муддатли кампания билан тугатиш мумкин эмас. Шунга эришмоқ керакки, ҳар бир муассаса, корхона ва ташкилотдаги бутун вазият ходимларда юксак интизомлилик, зийраклик ва ҳозиржавоблик ҳис-туйғуларини муттасил, оғишмай тарбиялайдиган бўлсин.

Буни қандай тушунмоқ керак? Аввало, топшириқларнинг ижросини, очиб ташланган камчиликларнинг ҳар бири юзасидан конкрет чоралар кўрилишини ҳамиша назорат қилиб туриш тушунилади. Агар шундай вазият вужудга келтирилмаса яхши ходим ҳам калавасини йўқотиб қўяди. Ҳамма ходимларни, яхши ишлайдиган ходимларни ҳам баббаравар назорат қилиб туриш, шу билан бирга расмият учун эмас, балки таъсир ўтказадиган даражада контроль қилиб туриш лозим.

Ижрони текшириш ва уни яхшилашдан ташқари таъсир ўтказишнинг бошқа воситаларидан ҳам кенг фойдаланиш керак. Танқид қилиш, жамоатчилик олдида қоралаш, зарур ҳолларда эса то жиноий жавобгарликка тортишгача қаттиқ жазо чораларини кўриш ҳам шунга киради. Ана шу чораларнинг жами билангина камчиликларни узил-кесил бартараф қилишга эришиш мумкин.

Владимир Ильич меҳнатни илмий негизда ташкил этишни ўрганишга қунт билан даъват қилганлиги ҳаммага маълум.

Аппаратга раҳбарлик қилишнинг кадрларни танлаш ва улардан фойдаланиш, ижрони текширишни уюштиришнинг илмий жиҳатдан асосланган форма ва методларини чуқур ўрганиш ва ишлаб чиқиш — буларнинг ҳаммаси давлат ва жамоат ташкилотларини, муассаса ва корхоналар ишини янада такомиллаштириш учун жуда катта аҳамиятга молик. В. И. Лениннинг қонунчилик ҳақидаги ўлмас ғоялари ва васиятлари совет халқи олдида турган жуда кўп ва муҳим вазифаларни ҳал этишга ёрдам бераётир.

ИНҚИЛОБ ЖАНГЧИСИ

Кекса коммунистлар ҳикояси

1918 йил ўрталари. Ажнабий империалистлар ички душманлар билан тил бириктириб Октябрь революциясининг қуёшини сўндириш, дунёда ягона ёш Совет давлатини йўқ қилиш мақсадида тўрт томондан ҳужум қила бошладилар. Мамлакат бошига тушган оғир кунларда партия чақириғи билан минг-минглаб ишчилар қўлларига қурол олиб, революция ғалабаларини ҳимоя қилиш учун жангга кирдилар.

Ана шу оғир дамларда Октябрь революцияси нуридан баҳраманд бўлган кекса ишчи Пётр Гаврилович Потапов ҳам ўз тақдирини халқ тақдири билан боғлади. У Ватанни ташқи ва ички душманлардан ҳимоя қилиш каби шарафли ва олижаноб ишда иштирок этишни муқаддас бурч деб ҳис қилди. Шу мақсадда 1918 йил апрель ойида Степан Разин номли 1-Оренбург Қизил гвардия полкига хизматга киради. Шарқий фронтда бой казаклар исёнини бостиришда, Сибирда Колчакни тор-мор қилиш учун олиб борилган жангларда актив қатнашади. Жасур қизил гвардиячи жанг майдонида 1918 йилда Коммунистик партия сафига қабул қилинади.

1918 йил май ойининг бошларида полк командири Александр Карташев коммунист Пётр Гавриловични Москвага Свердлов номли коммунистик университетга ўқишга юборди.

— Ўқиш даврида кўп воқеаларнинг гувоҳи бўлдим. Владимир Ильич Ленинни кўрганим ва унинг лекция ва нутқларини тинглаганим ҳаётимда сира-сира унутилмас воқеа бўлиб қолди, — деб ҳикоя қилади кекса большевик. — 1918 йил 11 июль. Бугун кеч соат 6 да университетнинг мажлислар залида ўртоқ Ленин ўқувчилар учун «Давлат тўғрисида» лекция ўқийди, деган хабар бир зумда кенг ёйилди. Революция доҳийсини кўришга муяссар бўлганимиздан севинчимизни ичимизга сиғдиролмасдик. Соат роса 6. У саҳнада кўринди. Ана Ленин, деб ҳаммамиз бирданига қичқириб юбордик. Унинг номига шу вақтда илиқ ва самимий сўзлар айтилди. Билсак Владимир Ильич ҳаммадан олдин келган экан. Революция доҳийсининг бу қадар камтарлиги менинг қалбимда абадий яшаб келмоқда.

— Владимир Ильичнинг 1919 йил 24 октябрда университет ўқувчиларининг бир группасини фронтга жўнатиш олдида сўзлаган нутқи ҳам менда катта таассурот қолдирди.

У ташқи душманга қарши олиб борилган жанглар ҳақида сўзлаб берар экан, шундай деди:

«Ишчи ва деҳқонларнинг вакиллари сифатида фронтга жўнаётган кишилар учун фақат биргина шиор бўлиши мумкин. Уларнинг шиори: ё ўлиш ёки ғалаба қозониш, деган шиор бўлмоғи лозим».

Владимир Ильич бизни Қизил Армия жангчилари ва ишчилар билан қандай муомалада бўлишимиз, бажарадиган ишларимиз тўғрисида батафсил кўрсатма берар экан, пировардида бизга яна мурожаат қилиб, шундай деди:

— Ўртоқлар, мен фронтда олдинги қаторда туриб охиригача курашишдан иборат бўлган бу энг оғир ва энг улуғ вазифани ҳозир ўз устига олаётган ўртоқларни, яъни сизнинг орангиздан бу вазифани ўз устига олаётган кишиларни табриклайман ва улар билан хайрлашар эканман, уларнинг бизга тўла ва узил-кесил ғалаба келтиришларига батамом ишонаман.

Владимир Ильичнинг киши қалбига бориб етувчи бу оташин сўзлари бизни душман устидан сўзсиз ғалаба қозониш учун шиддатли жанг олиб боришга руҳлантирди ва кучимизга-куч қўшди. Биз улуғ доҳий кўрсатмаларини бажариш учун фронт томонга йўл олдик. Унинг кўрсатмаларини бажонидил бажаришга қасамёд қилдик.

Пётр Гаврилович жануби-шарқий фронтда 9-армия, 36-дивизия 4-бригадага комиссарлик вазифасига тайинланади. У комиссар бўлган бригаданинг жангчилари душман армиясини тор-мор келтириш учун жангларда доимо ғалабани қўлдан бермадилар.

Пётр Гаврилович 1921 йил сентябрь ойида Туркистон фронти ихтиёрига юборилади. У шу вақтда Тошкентда ташкил этилган 1-партизанлар полкига комиссар қилиниб тайинланади. Бу полк ички контрреволюцион кучларни таг-томири билан тугатиш иши билан шуғулланади. Тошкентга осойишталикни таъминлашда катта ишлар қилади. У бу вазифада 1925 йилгача бўлди. Сўнгра армия сафидан бўшаб, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети йўлланмаси билан совет аппаратларида ишлай бошлади. У ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда САГУнинг ижтимоий фанлар факультетини битирди. 1927 йилдан бошлаб прокуратура ва суд органларида масъул ишларда қирқ йилдан ошиқ ишлади.

75 баҳорни кўрган, республика аҳамиятига молик пенсионер, гражданлар урушининг ветерани Пётр Гаврилович Потапов кексалик гаштини сурмоқда. Унинг учта ўғли бор. Алексей — инженер, Евгений — учувчи, Виктор эса — механик. Пётр Гаврилович фарзандларини меҳнатсевар, Ватанга садоқат руҳида тарбиялаган.

Пётр Гаврилович Потаповнинг Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун қилган хизматларини тақдирлаб, Совет ҳокимиятининг 50 йиллиги муносабати билан кўкрагига «Ҳурмат белгиси» ордени тақиб қўйилди. Шунингдек, у Совет Қуролли Кучларининг 50 йиллиги медали билан мукофотланди.

Ж. МАҲМУДОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг штатсиз мухбири.

Хоразм области. Хива тикувчилик фабрикасининг кўпчилиикка ибрат кўрсатиб меҳнат қилаётган тикувчи-мотористкаси Зеваржон Маҳмудова сифатли ва бежирим кийимлар тикиб эл ҳурматига сазовор бўлаётир. Қалби меҳнат завқи билан тўлган З. Маҳмудова ойлик ишлаб чиқариш планини ҳамиша 140-150 процент бажараётир. Суратда: Зеваржон Маҳмудова.

К. Отаев фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЧОРАК АСРДАН СЎНГ...

ЖУРНАЛИСТ ЁН ДАФТАРИДАН

<> <>

Улуғ Ватан уруши давридаги Орёл—Курск жанглари кимни ҳайратда қолдирмаган дейсиз. Баҳодир жангчиларимиз бу ерда немис-фашистларнинг «улуғ» мақсадларини пучакка чиқарган эди.

1943 йилнинг март ойларида бўлган жангларда бир неча марта қўлдан-қўлга ўтган Харьковни немислар мустаҳкам истеҳкомга айлантирди. Улар шаҳарни қўлдан бермасликка ва Совет Армиясининг ёзги ҳужумини мана шу ерда барбод қилишга ҳаракат қилдилар.

Бизнинг дивизиямизга Харьков шаҳрини ўраб олиш вазифаси топширилди. Бунинг учун жангчилар Дергачи посёлкаси орқали шаҳарнинг ғарб томонига ўтиши керак эди. Фашистлар самолётларини, узоққа отувчи тўпларини, миномётларини, танк ва «пантера»ларини Дергачига қаратди. Лекин жасоратли кишилар — майор Дросс командирлик қилган биринчи ва капитан Забелин командирлик қилган 3-батальон ўт-оловга бардош бериб, посёлкани қўлга киритди ва ўрмон яқинидаги кўл бўйида тўхтади. Биздан 50-60 метр наридаги ўрмонда немис автоматчилари пайдо бўлди. Окопдан бош кўтариб бўлмасди.

Тонг отарда телефон жиринглади: «Зудлик билан етиб келинг», — буюрди штаб бошлиғи капитан Гусев.

Полк штабига батальон, рота, взвод ва бошқа қисм командирлари йиғилишган эди. Шу ерда ҳамқишлоқларим, биринчи батальоннинг взвод командири Неъмат Халиуллин, танкка қарши отувчи тўп батареясининг командири Борис Бобилев, полк алоқачиси Ҳидирали Мирзаалиев ва бошқаларни учратдим. Ҳаммамиз ҳам бир полкка хизмат қиламизу, камдан-кам дийдор кўришамиз. Уруш экан-да!

Полк командири Дергачи посёлкасини олганимиз билан табриклаб ,сўнг буйруқ берди.

— Бугун кечаси Дергачи ўрмонига сизлар бош бўлган взвод ва батареялар кириб боради. Чунки сизлар дивизиямизнинг авангард қисми ҳисобланасизлар. Қандай бўлмасин йўл топиб, ўрмонга киришларингиз керак. Сизлар очган йўлдан миномётчилар, бутун дивизия ва ёрдамга келган танкчилар ўрмонга кириб боради. Артиллерия отишмасидан сўнг ҳаракат бошлансин.

Артиллерия тайёргарлиги икки соатча давом этди. Турли қурollardan отилган снарядлар ўрмонни тилка-пора қилиб юборди. Қоронғи тушишини кутдик. Абжир йигитлардан танлаб разведкага юбордик.

Артиллериямиздан писиб қолган фашистлар бизларни яна ўққа тута бошлади. Разведкачи йигитлар биргина сўқмоқ йўл борлиги ҳақида хабар беришди. Бизникилар фашистларни чалғитиб ўт очиб турган пайтларида, ёлғиз сўқмоқ йўлдан ўрмонга кира бошладик. Ўрмончининг уйига дуч келдик. Букур чол бизга йўл кўрсатди. «Йўл очиқ» деган хабаримиздан кейин дивизиянинг қолган қисмлари бирин-кетин ўрмонга қараб кираверди. 6-7 километр масофадаги майдонни эгаллаб, бизга ўт очаётган фашистларнинг орқа томонидан ҳужум бошладик. Ёрдамга келаётган фашист солдатлари бизни ўради. Дергачи ўрмонида шундай ҳолат пайдо бўлдики, биз немисларни, немислар бизларни бир неча бор ҳалқа ҳосил қилиб ўраб олди. Шу зайлда бир ҳафтадан ортиқ отишма ва найза жанглари бошланиб кетди. Турли сигналлар, радио алоқалари орқали бир жойга тўпланишга муваффақ бўлдик ва ўрмонни немислардан тозаладик. У ер-бу ерда яшириниб қолган душман автоматчилари бизга ўт очиб, хавф туғдирмоқчи бўларди. Қийинчиликларга қарамай, шаҳарга яқинлаша бордик.

22 август куни Харьков аланга ичида қолди. Шаҳардан буркситиб чиқаётган қора тутунни кўриб, Харьковдан нима қолди, — дейди киши. Кўп машаққатлардан кейин, озчилик бўлсак ҳам, қўмондонликнинг буйруғини бажариш мақсадида Харьков вокзалига етиб келдик. Матюшкин взводи темир йўл шпалларини қирқиб кетаётган бронепоездни ўққа тутди. Биз вокзалнинг иккинчи қаватидаги фашистларга ўқ уза бошладик. Халиуллин взводи вокзал майдонига биринчи бўлиб чиқди. Автоматчиларни қувлаб, вокзалдаги гастроном биносининг муюлишига етганда, вокзалнинг ўнг томонидаги сариқ бино тепасидан немислар пулемётдан ўқ ота бошладилар. Бизнинг йигитларимиз Халиуллин жангчиларига ёрдам бериш мақсадида томдан ўқ узаётганларга қарши ўқ очди. Немислар ҳар бир уй, ҳар бир кўчани эгаллаб олиб, жон-жаҳди билан қаршилик кўрсатарди. Вокзал майдонидан аэропорт томонга йўл олдик. Шаҳар ўртасидан кесиб ўтган дарё бўйида яна автоматчилар қаршилик кўрсатди. Мана шу ерда бошқа қисм жангчилари билан учрашдик. Биргаликда душманни шаҳардан ҳайдаб чиқаришга эришдик.

23 август эрталаб Олий бош қўмондоннинг Харьков шаҳри немис фашистларидан озод қилинди, деган буйруғини эшитдик.

Бу воқеага 26 йил бўлди. У вақтда Харьковни озод қилган жангчилар 19-20 ёшда эдилар.

Мана бугун Харьков шаҳридамиз. Дўстларим ҳалок бўлган вокзал зинапояларида узоқ хаёлга чўмдим. Кўз олдимда сариқ рангга бўялган беш қаватли бино. Мана шу бино томларидан, деразаларидан немислар бизга ўқ узишган эди. Вокзалдан нарироқда, «1 Май» меҳмонхонаси ёнида пулемётчи Прохоров жон берган эди. Шаҳарнинг энг ҳушманзара боғи — Максим Горький номли шаҳар завоедигида мўйсафидлар ўз невaralари билан сайр қилиб юрган хиёбонларда немис тўпини ёндирганмиз. Шу кеча-кундузда шаҳарнинг кўрки бўлган Дзержинский номли майдонда қад кўтарган Пушкин ҳайкалини ўққа тутган ёвузларни қирганмиз. Жангчиларимиз машҳур Харьков трактор заводини ёндирмоқчи бўлган немисларнинг адабини берган.

Шаҳар айланиб юриб, Харьков устара заводи директорининг собиқ ўринбосари, пенсионер Петр Сергеевич Сафеевлов билан учрашдим. У Харьковнинг ўтмиши ва шу бугунги куни ҳақида ҳикоя қилиб берди.

Харьков шаҳри 1917 йилдан 1934 йилгача Украинанинг пойтахти бўлиб келган. Бу шаҳар саноати корхоналари ишлаб чиқарган трактор ва бульдозерлар, қудратли турбина ва станоклар, генератор ва моторлар биргина Совет Иттифоқигагина эмас, бутун жаҳонга машҳур. Қўли гул, ижодкор совет кишилари меҳнати туфайли шаҳар қайта тикланди. Саноат корхоналари уруш давригача бўлганидан уч ҳисса ортиқ маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

Харьков олий ўқув юртлари, ёшлар шаҳри, театр шаҳри. Опера, драма ва комедия, ёш томошабинлар, қўғирчоқ театрлари, цирк, ўнлаб клублар, маданият саройлари мавжуд.

— Уруш вақтида шаҳримизнинг навқирон йигитлари афсонавий қаҳрамонлик кўрсатдилар, — ҳикоясини якунлади Петр Сергеевич, — ўнлаб Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонига эга бўлганлар бор.

Шаҳримизни жаннат шаҳри дейдилар, унинг мақтовини бир сўз билан айтиб бўлмайди. Энди фақат уруш бўлмасин деймиз...

Р. ИСҲОҚОВ,
Харьков шаҳри, август, 1969 йил.

Турли мамлакатларда

ЖАҲОН МИҚЁСИДАГИ УЧРАШУВ ТАМОМ БЎЛДИ

ХЕЛЬСИНКИ, 27 август. (ТАСС). Бугун бу ерда Маданият уйининг мажлислар залида ёшлар ва студентларнинг Вьетнам билан бирдамлиги юзасидан жаҳон учрашувининг якунловчи ялпи мажлиси бўлди. Учрашув қатнашчилари ялпи мажлисда АҚШ қўшинларини ва АҚШ гумашталарининг қўшинларини Жанубий Вьетнамдан тамомила ва сўзсиз олиб чиқиб кетиш учун ўтказилаётган кампанияни қўллаб-қувватлашга даъват этиб, жаҳон ёшларига қаратилган мурожаатни, бу кампанияни ўтказиш соҳасидаги амалий тадбирлар тўғрисидаги тавсияларни ҳамда ёшлар ва студентларнинг Вьетнам билан бирдамлиги жаҳон учрашувининг баёнотини гулдурос қарсаклар остида бир овоздан қабул қилдилар.

Ёшлар ва студентларнинг Вьетнам билан бирдамлиги жаҳон учрашувининг охирида «Интернационал» гимни ва Жаҳон демократик ёшлари гимни ижро этилди.

Шимолий Ирландияга инглиз қўшинлари олиб кирилгандан сўнг бу ерда вазият ғоят кескинлашди. Суратда: Белфаст шаҳри кўчасида инглиз солдатлари йўловчиларнинг буюмларини текширмоқда.

АП—ТАСС телефотоси.

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

БОЛГАРИЯ

СОФИЯ. Болгариянинг социализм қурилиши йилларида ўз экономикасини тез суръатлар билан ривожлантирганлиги унинг ташқи савдо алоқаларига самарали таъсир кўрсатди. Республика 102 давлат билан савдо-сотиқ қилмоқда. 1968 йилда товар обороти ҳажми 3 миллиард 943 миллион левлик бўлди, ёки 1950 йилдагига нисбатан 14 баравар ошди.

Болгария илгари четдан олинган товарлар эвазига асосан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини юборар эди. Эндиликда саноат буюмлари экспортда катта ўрин олди. Деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари экспортда урушдан илгари 37,4 процентни ташкил этган бўлса, ҳозирги пайтда 10,2 процентга тушиб қолди.

1968 йилда Болгария экспортида машина ва ускуналарнинг салмоғи 26,1 процентга етди. Ҳозирги вақтда четга чиқарилаётган машина ва ускуналарнинг миқдори ўз қиммати эътибори билан 1939 йилдагига нисбатан 4 баравар кўпайди.

ПОЛЬША

ВАРШАВА. Плоцк шаҳридаги кемасозлик ишхонаси реконструкция ва модернизация қилинганидан кейин мамлакатда дарё кемалари ясайдиган энг йирик корхона бўлиб қолди. Кейинги вақтларгача бу корхонада асосан 500 тоннагача юк ортиладиган моторли баржалар қурилар эди. Ҳозирги вақтда бу ерда замонавий шатакчи-буксерларни кўплаб ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Бу йил корхонада шу хилдаги 13 буксер қурилади. Буксернинг тажриба нусхалари Одер дарёсида синовдан муваффақиятли ўтди.

РУМИНИЯ

БУХАРЕСТ. Плоешти шаҳридаги нефть-химия комбинатида фталев ангидрид ишлаб чиқарадиган установка ишга туширилди. Бу — Руминияда шу хилдаги иккинчи саноат объектидир. Ана шу корхона ҳар йили олти минг тонна фталев ангидрид ишлаб чиқаради. Бу маҳсулотдан пластификатор ва синтетик смолалар ишлаб чиқариш учун фойдаланилади.

Комбинатда ана шу объект ва бошқа объектларнинг ишга туширилиши бу йил нефть-химия маҳсулотлари ишлаб чиқаришни анча кўпайтириш имконини беради. Бу маҳсулотларнинг 60 проценти йигирма мамлакатга экспорт қилинмоқда.

ЮГОСЛАВИЯ

БЕЛГРАД. Югославия геологлари Грачаница шаҳри яқинида жойлашган Озрен тоғи этакларида мис, қўрғошин ва таркибида олтин бўлган рух конларини топдилар. Бу конларнинг истиқболи жуда катта. (ТАСС).

ТАНТАНАЛИ МАЖЛИС

БАНСКА-БИСТРИЦА, 28 август. (ТАСС махсус мухбири). 1944 йилги Словакия Миллий қўзғолонининг маркази бўлган Банска-Бистрицада Чехословакия тарихидаги ана шу шонли воқеанинг 25 йиллигига бағишланиб бугун тантанали мажлис ўтказилди. Мажлисда Чехословакия жамоатчилигининг вакиллари, собиқ партизанлар, қўзғолон қатнашчилари, уларнинг шу тантаналарига таклиф этилган ва Совет Иттифоқидан ҳамда бошқа мамлакатлардан келган қуролдош ўртоқлари ҳозир бўлдилар.

Мажлис аҳли ЧССР президенти Л. Свободани, ЧКП Марказий Комитетининг Биринчи секретари Г. Гусакни, ЧССР ҳукуматининг Раиси О. Черникни ва Чехословакиянинг бошқа таниқли партия ҳамда давлат арбобларини, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров бошчилигидаги Совет Иттифоқи партия-ҳукумат делегациясини, Болгария, Венгрия, ГДР ва Польшанинг партия-ҳукумат делегацияларини самимий кутиб олди.

Чехословакия ва Совет Иттифоқининг давлат гимнлари ижро этилди.

Тантанали мажлисни Словакия Миллий кенгашининг раиси О. Клокоч очди. У Чехословакия раҳбарларини ва қардош социалистик мамлакатларнинг делегацияларини самимий табриклади. Залда: «Яшасин ЧССР!», «Яшасин Совет Иттифоқи!» деган хитоблар янгради.

Словакия миллий қўзғолонининг 25 йиллиги тўғрисида Словакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Ш. Садовский доклад қилди.

Шундан кейин совет партия-ҳукумат делегациясининг бошлиғи К. Т. Мазуров нутқ сўзлади.

ИЛМИЙ АНЖУМАН

ЕРЕВАН, 27 август. (ТАСС). Бугун Цахкадзорда юксак энергия тезлатгичларига бағишланган халқаро конференция очилди. Жаҳоннинг 19 мамлакатидаги 85 илмий марказлардан вакил бўлиб келган 450 олим тезлатгич техникасининг энг сўнгги ютуқларини ҳамда зарядланган зарра тезлаштиргичларнинг янги ривожланиш йўлларини муҳокама қилмоқдалар.

Конференция қатнашчиларини СССР Атом энергиясидан фойдаланиш Давлат комитетининг раиси А. Петросьянц табриклади.

Ташкилот комитетининг раиси, СССР Фанлар Академиясининг мухбир аъзоси А. И. Алиханьян конференцияни очар экан, бу учрашув алоҳида қизиқишга молик эканлигини уқтириб ўтди.

Олим конференциянинг кун тартибида турган масалаларни таърифлар экан, уч асосий проблемага эътиборни жалб этди.

Биринчиси — ионларни коллектив равишда тезлаштириш принципи билан боғланган масалалардир. Бунинг аҳамияти шундаки, ионлар муайян конфигурациядаги электрон қуйқанинг ичида тезлашади. Бошқача қилиб айтганимизда, электронлар тарами ионларни илаштира бориб, уларни тезлаштиради. Коллектив тарзда тезлаштириш принципини совет академиги Л. И. Векслер олтмишинчи йилларнинг бошида таклиф қилган эди.

Иккинчи мавзу ўта ўтказувчанлик принципига асосланган тезлатгичлар яратиш билан боғланган. Маълумки, абсолют нулга яқин (Цельсий ҳисоби билан минус 260 градус чамаси) температураларда ўта ўтказувчан бўлиб қоладиган материаллар оз эмас. Бошқа кўп тезлатгичлар импульс тарзда ишлагани ҳолда (йўқса улар жуда кўп электр энергияси истеъмол қилган бўларди) бу принцип узлуксиз ёки қарийб узлуксиз равишда тезлатишга имкон беради.

Ниҳоят учинчи проблема — электронлар тарами қарама-қарши келадиган тезлатгичлар яратишдан иборатдир. Башарти, тезлатиш процессида элементлар зарра тарамларини бир-бирига қарама-қарши қўйиладиган бўлса, уларнинг учрашуви тезлатилган тарам мўлжалга бориб урилиб, энергиясининг анчагина уриши шу нуқта ядроларининг ҳаракатга сарфланганидан кўра каттароқ самара беради. Бундай метод аллақачонлардан бери маълум бўлсада, илгари гап электрон ва позитронларнинг қарама қарши тарамлари тўғрисидагина борарди. Улар биргина халқанинг ўзида, лекин унинг турли «қаватларида» айланишар ва керакли энергияга эришгач тўқнашарди. Ҳозирги иш босқичининг хусусияти шундаки, ҳозирнинг ўзидаёқ қарама-қарши протон тарамлари учун тезлатгичлар қурилмоқда. у ғоят истиқболли ва қизиқарлидир.

Конференция етти кун давом қилади. Унинг қатнашчилари 160 докладни муҳокама қиладилар. жаҳондаги катта тезлатгичлардан бири — Ереванддаги электрон халқа тезлатгичда ўтказилаётган ишлар билан танишадилар.

Пентагон—АҚШнинг Вашингтондаги Мудофаа министрлиги биноси.

ТАСС фотохроникаси.

ТАРИХ САБОҒИ

Тарих — меҳрибон мураббий. Фақат унга катта ҳурмат-эътибор билан қараш керак, шундагина у ёш авлодга айниқса чуқур маъноли, ибратли сабоқларини ўргатади. Бутун мамлакатимиз шу кунларда 25 йиллигини байрам қилаётган Словакия халқ қўзғолони ана шундай ибратли воқеадир.

Иккинчи жаҳон уруши йилларида фашистлар орқасида кўтарилган қуролли қаршиликларнинг энг йириги Словакия қўзғолони дейиш мумкин. Қўзғолончилар икки ой давомида нацистларнинг саралаган беш дивизиясини ҳамда вермахтнинг бир қанча қўшилмаларини кучсизлантирди. Улар фашистлар ичкарисидаги жуда катта участкани ҳолсизлантириб қўйди. Кейинроқ, қўзғолон босилгандан сўнг унинг қатнашчилари қуролларини ташламай, партизанчилик жангларига ўтишди. Натижада Совет Армияси қўшинлари етиб келгунга қадар Словакия босқинчилар учун энг серташвиш район бўлиб қолган эди.

Озодлик меҳробига ўн минглаб курашчиларнинг ҳаётини қурбонликка қўйган қўзғолончиларнинг қаҳрамонлиги ва жасорати иккинчи жаҳон уруши тарихига шонли саҳифалар бўлиб кирди. Бу воқеа, гарчи тарихга айланган бўлса ҳам, лекин ҳозирги Чехословакия учун жуда муҳим аҳамият касб этмоқда. Словак халқи деярли юз йил мобайнида Европа халқлари ҳамдўстлигининг тенг ҳуқуқли ва тўла ҳуқуқли аъзоси бўлиш учун курашда кўп қурбонлар берди. 1944 йилнинг август ойида кўтарилган қуролли қўзғолон словак халқида ўз кучлари ва қобилиятига ишонч уйғотди.

Шуни таъкидлаш керакки, қўзғолончилар қандайдир умумий республика учун эмас, балки социалистик республика учун курашган эдилар. Бу ерда икки халқнинг ягона социалистик давлат доирасида тенг ҳуқуқлилиги ҳақида гап боряпти. Ўша вақтда Словакияда ва Чехия областларида фашизмга қарши ҳаракатга бошчилик қилганлар ҳозир ҳам оппортунистик, антисоциалистик, антисовет кучларига қарши, марксча ленинча асосда ЧКП жипслигини тиклаш учун курашмоқдалар.

Нацизм яксон қилиниб, тарихда биринчи марта немис тупроғида демократик давлат вужудга келди. Чехословакиянинг илгари доим нотинч бўлган юзлаб километрга чўзилган чегарасида ниҳоят ГДР дай ишончли қўшниси пайдо бўлди. Лекин шуни ҳам унутмаслик керакки, биз курашимизда бошқа немис давлатидан ёки бошқа бирор ғарб давлатларидан офарин эшитганимиз йўқ. Аксинча улар бизда социализмни тугатиш учун бор кучларини ишга солдилар.

Словакия қўзғолончилари, хусусан зулм ва асорат назарияси ирқий имтиёз назариясидан иборат фашизм идеологиясига қарши курашган эдилар. Афсуски, мана шу ғайри инсоний ғоялар ҳозир ҳам айрим жойларда барҳаёт. Бу ғоя жарчилари ўзларини ниқоблаб, турли метод ва воситаларни кўпроқ ишлатмоқдалар. Биз Словакия қўзғолони кунларидаги каби, ҳозир ҳам тинчлик учун, социализм учун курашмоқдамиз. Мана шу курашда Совет Иттифоқи аввалгидай Ер куррасидаги тараққийпарвар кучларга бошчилик қилмоқда.

Бундан 25 йил аввалги тарихий кунларда словак халқининг энг ишончли иттифоқдоши Совет Иттифоқи бўлди. Совет самолётлари исёнчиларга қурол етказиб берди. Совет мутахассислари қўзғолончиларни партизанлик жанглари олиб боришга ўргатди. Пётр Величко, Алексей Егоров ва бошқа кўпгина машҳур партизан командирларини словаклар ҳамиша қалбларида сақлайдилар. Ана шуларнинг ёрдами туфайли Словакия тупроғида 27 миллат вакили бирлашиб, фашизмга қарши интернационал ҳамжиҳатликни намойиш қилдилар.

Лекин бугунги кунда бошқа фактларни ҳам унутмаслик керак. Ҳозир ҳар биримиз мамлакатимизни фашистлардан ким озод қилганлигини яхши хотирлашимиз керак. Чунки бу тарихгагина эмас, бугунги кунимизга ҳам тааллуқли масаладир.

Словакия миллий қўзғолони ҳозирги кунда шунинг учун ҳам аҳамиятлики, у ҳар бир кишидан бир қанча муҳим саволларга жавоб беришни талаб қилади. Нима учун январдан кейинги воқеаларда советларга қарши гижгижлашлар рўй берди? Нима учун ЧКПнинг мамлакатдаги айрим камчиликларни тугатишга қаратилган урунишлари суиистеъмол қилинди? Нима учун бу урунишлардан партияга, халққа ва социализмга қарши, Чехословакияни Совет Иттифоқидан айириш учун фойдаланилди?

Словак қўзғолони бугунги кунда ҳам шу каби саволларга жавоб топишга ёрдам беради ҳамда чех ва словак халқларига социализм қуришнинг тўғри йўлини, СССР билан бузилмас дўстлик ва иттифоқчилик йўлини ёритиб турибди.

Иржи ГРОНЕК,
чехословак журналисти. (АПН).

ҲАР ТЎҒРИДА

МЕРИДИАН БЎЙЛАБ ЭКМАНГ...

Канадалик бир гуруҳ биологлар шундай хулосага келишди. Улар кўп йиллик кузатишлардан сўнг, экинга соф биологик шароитлардан ташқари жўякларнинг... йўналиши ҳам таъсир қилар экан, деган фикрга келдилар. Географик кенгликка ғарб ёки шарққа қараб экилган буғдойлар, меридиан бўйлаб, яъни шимол ёки жанубга қараб экилган буғдойга нисбатан анча тез ўсиб, ҳосили ҳам мўлроқ бўлар экан. Маккажўхори, ловия ва бир қанча сабзавотлар ҳам меридиан бўйлаб ўсишни ёқтирмас экан. Тадқиқотчиларнинг фикрича, ўсимликларга Ер магнит майдонининг йўлларии ҳам таъсир қиларди. Бу ғалати ҳодисанинг сири шунда.

УЧ ЁШЛИ БОБО

Ҳинд океанида, Бирманинг жануброғида жойлашган Мергуи оролларининг аҳолиси йил ўтган сари... яшариб боради. Бундай яшаришнинг сири осон. Бу ерда аҳоли янги туғилган чақалоққа бир йўла олтмиш ёш беришар экан. Кейинги йили туғилган куни унинг ёшидан бир йил, кейин яна бир йил ва ҳоказо... олиб қўйишар экан. Шу тариқа инсон икки-уч ёшга етганда набира кўради. Киши ноль ёшга етганда эса жамоанинг энг ҳурматли ва доно аъзоси бўлиб қолади. Шундан кейин агар хоҳласа у одамга ўн ёш ёки йигирма ёш қўшиб берилади. Лекин бундай ҳолда бу одамни бир неча умр кўрган киши дейишади.

МУХБИРНИНГ КИЙИМИ

Яқинда Сингапурда газета репортери, мухбирига мўлжалланган энг яхши либос — костюм учун конкурс бўлиб ўтди. Конкурс жюриси «ҳар қандай мушт билан ёки бошқа ўтмас қурол билан урганда чидамли бўлган юз ниқоби ҳамда қисмайдиган ва ичдан кийиш ўнғай бўлган пўлат совутдан иборат либосга биринчи мукофот берди. Кўриниб турибдики, у ёқларда мухбирнинг иши мураккаброқ. Айниқса, ҳамкасбидан ўзмоқчи бўлган мухбирнинг иши ғоят мушкул.

ГАВҲАРНИНГ ҚАЛБАКИЛИГИНИ БИЛИШ УСУЛИ

Гавҳарнинг ҳақиқий ёки қалбакилигини билишнинг жуда осон йўли бор. Бир варақ оқ қоғозга қалам билан нуқта қилинади ва гавҳар қирраси орқали шу нуқтага қаралади. Агар кўзингизга битта нуқта кўринса, демак, гавҳар ҳақиқий, агар бир неча нуқта кўринса, шубҳасиз, гавҳар қалбаки бўлиб чиқади.

СЕВИМЛИ ДЕВОРЛАР

Дюссельдорф шаҳрида яшовчи Гельмут Рунге турли девор ва панжараларнинг намуналарини тўплаб юради. Унинг ҳовлиси ва уйи, деворлари ва шиплари турли-туман панжара, деворлар билан тўлиб кетган. Рунге бўш вақтларида кун бўйи деворларини томоша қилади. У фақат автомобилда юрганда деворларини кўролмай зерикиб кетар эди. Лекин бунинг ҳам йўлини топди. У ўзининг «Фольксваген» автомобилининг кузовини олиб ташлаб, ўрнига севимли деворларидан намуналар ўрнатди. Энди Рунге қуёш чарақлаганда ҳам, қор-ёмғирда ҳам севимли деворларини кўриб, мазза қилиб юради.

«ВОКРУГ СВЕТА»дан.

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи республиканинг барча районларида ҳавонинг булутли келиши, ёғингарчиликнинг бўлмаслиги кутилади. Тошкент области районларида кечаси ёмғир ёғмасада, момақалдироқ бўлиши мумкин. Шимолий-шарқдан секундига 3-7 метр тезликда эсган шамол чўл ерларда кучайиб чанг-тўзон кўтарилади. Ҳарорат 30-35 даража атрофида бўлади.

Тошкентда ҳаво бир оз булутли келади. Ёғингарчилик бўлмайди. Шимолий-шарқдан секундига 3-7 метр тезликда шамол эсади. Кечаси 16-18, кундузи 30-32 даража иссиқ бўлади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

1 СЕНТЯБРЬ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Кўрсатувлар программаси, 18.35 — «Биринчи қўнғироқ», 19.40 — Телеянгиликлар, 19.55 — Совет Армияси жангчилари учун «Бешинчи океан қўриқчилари», 20.40 — «Яшил олтин» ижодкорлари. 21.00 — Телетеатр. П. Турсун «Ўқитувчи» телеспектаклининг тўртинчи қисми.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 — Москва кўрсатувлари. 18.00 — Тошкент кўрсатувлари, 18.20 — Ота-оналар учун маслаҳат, 19.00 — Бокс бўйича Ўзбекистон—Сурия командалари учрашуви, 20.00 — Москва кўрсатувлари, 21.00 — «Пионерия», 21.30 — «Инсон ва дин».

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — Душанба кўрсатади.

2 СЕНТЯБРЬ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 — Москва кўрсатувлари, 18.30 — Тошкент кўрсатади, 20.30 — Телеянгиликлар, 20.45 — «Ёшлик» кўрсатади, «Романтика» телетеатри, 21.45 — «Бўстон» тележурналининг Қирғиз адабиёти ва санъати декадасига бағишланган махсус сони.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Тошкент кўрсатади, 18.20 — Ота-оналар учун маслаҳат, 19.35 — «Жаҳон халқлари Вьетнам билан бирга», ҳужжатли фильм, 20.00 дан — Москва кўрсатувлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — Тошкент кўрсатади. «Шонли кураш йўли», Вьетнам миллий байрами кунига, 20.15 — Балет кечаси.

3 СЕНТЯБРЬ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Кўрсатувлар программаси, 19.05 — Футбол. «Пахтакор» — «Арарат» учрашуви, 20.45 — «Коммунистик ҳаракат — замонамизнинг қудратли кучи», 21.00 — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Тошкент кўрсатувлари программаси, 18.35 — «Каникулни қандай ўтказдингиз?», 19.00 — «Ёшлик» кўрсатади, (рус тилида), 20.55 — Ўзбекистонда Қирғиз адабиёти ва санъати декадасига. «Ола-тоғ қўшиқлари», 21.35 — «Ўталмаган бурч», бадиий фильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — «Қаҳрамонона 50 йил», 20.20 — «Қутқарилган авлод», бадиий фильм, 22.35 — «Учқўшиқ» фильм-концерт.

4 СЕНТЯБРЬ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Тошкент кўрсатувлари программаси, 18.50 — «Қўғирчоқлар рақс тушади», болалар учун, 19.00 — «Бу ерда Ленин яшаган», 20.35 — Ўзбекистонда Қирғиз адабиёти ва санъати декадасига. «Биринчи ўқитувчи», бадиий фильм, 22.15 — «Оламга саёҳат».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Тошкент кўрсатади, «Қаҳрамонлар изидан», 18.10 — «Ақлли нарсалар» болалар учун, 20.00 — Москва кўрсатувлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — Тошкент кўрсатади. «Республиканинг биринчи ордени», ҳужжатли фильм, 20.20 — «Эҳтиёт бўлинг, поезд келаётир», 21.15 — Ўзбекистонда Қирғиз адабиёти ва санъати декадасига. «Довон», бадиий фильм.

5 СЕНТЯБРЬ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Тошкент кўрсатувлари программаси, 18.50 — Болалар учун мультфильм, 19.00 — Ўзбекистонда Қирғиз адабиёти ва санъати декадасининг очилиши Навоий номли академик опера ва балет театридан олиб кўрсатилади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 — Москва кўрсатувлари программаси, 18.00 — Болалар учун, «Ёшлик паради», 18.50 — «Кичик боланинг катта ташвиши», бадиий фильм, 20.00 — дан Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — дан Тошкент кўрсатади, «Картинг», кинофильм, 20.40 — Эстрада концерти, 21.20 — «Майли, энди кетсин», телефильм.

6 СЕНТЯБРЬ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Тошкент кўрсатувлари программаси, 10.00 — Бирга рақсга тушамиз, 10.40 — Ўзбекистонда қирғиз адабиёти ва санъати декадаси, «Момо ер», бадиий фильм, 12.00 — Москва кўрсатувлари, 17.10 — «Юлдузча», 17.50 — «Маркс. Россия. СССР», кинофильм, 18.00 — «Ғазалхон ёшлигим», 18.50 — «Ноз-неъмат бунёдкори» программаси, 19.30 — Телеянгиликлар, 19.45 — Москва кўрсатувлари, 22.45 — «КВН стадиони», дам олиш программаси.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

15.00 — Москва кўрсатувлари, 15.30 — Болалар учун «Қиролнинг янги либоси», 19.00 — «Чапақай», мультфильм, 20.45 — Спорт ҳафта ичида, 21.05 — Уйғур ансамблининг концерти, 21.55 — «Оқ карвон», бадиий фильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Душанба кўрсатади, 20.50 — «ШКИД республикаси», бадиий фильм, 22.40 — Қувноқ соатда.

7 СЕНТЯБРЬ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Кўрсатувлар программаси, 10.20 — Болалар учун телефильм, 11.40 — Бутуниттифоқ нефть ва газ саноати ходимлари кунига. «Тюмен меридианида», ҳужжатли фильм, 13.00 — «Қизил елканлар», бадиий фильм, 14.25 — Болалар учун В. Тюрин. «Маҳмуднинг жасорати», 18.30 — Болалар учун, «Қувноқ дўстлар», мультфильм 19.00 — Футбол. «Қайрат (Олмаота) — «Пахтакор» (Тошкент) учрашуви. Олмаотадан олиб кўрсатилади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.30 — «Қрим саёҳати», телефильм, 17.30 — Совет Армияси ва Флоти жангчилари учун кўрсатув, 18.00 — Хоккей бўйича мусобақа, 23.45 — Чет эл кўп серияли телефильмлар фестивали «Ҳар тўхташ жойда».

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — Фрунзе кўрсатувлари.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 10.00 — Цирк томошалари, 10.40 — Хайр, боғчажон (болалар учун), 11.10 — Инсон ва космос (ҳужжатли фильм). 12.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

16.55 — Кўрсатишлар программаси, 17.00 — Телеянгиликлар (рус тилида).

Ўзбек тилида: 17.10 — Комсомолдан ўрнак ол (болалар учун), 17.50 — Телеянгиликлар, 18.05 — «Истиқбол эгалари» тележурнали («Ёшлик» студияси).

19.00 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

15.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 19.00 — Спорт ҳафта ичида, 19.20 — Гвинеядаги учрашувлар (ҳужжатли фильм), 20.20 — Шаҳарликлар, сизлар учун, 20.35 — Концерт (халқ ҳофизлари) 21.15 — Кимё — халқ хўжалигига, 21.35 — Зирапча (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 дан — Фрунзе кўрсатади.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 30/VIII да Алишер Навоий, 31/VIII да Мирзо Улуғбек.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 30/VIII да Гавҳари шамчироғ. 31/VIII да Қайнона.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Қизилқум — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун). САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 1 ярим ва 5 яримда)

Ланфиер колонияси — «ДРУЖБА» (2-залда) «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун). «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 4 ва кеч 8 да).

Ҳориган киши мадҳи — «МОСКВА» (кундуз соат 3 ва кеч 9 да), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб 11-45 минут ва кундуз 1 яримда).

ТАШКИЛОТ, КОРХОНА, МУАССАСАЛАР ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР ТЕЛЕФОН ТАРМОҚЛАРИ АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Тошкент шаҳрида янги АТС ишга туширилиши ва ҳамма АТСларни олти рақамли номерга ўтказилиши муносабати билан

1 СЕНТЯБРДАН

4-АТС телефонлари ва коммутатор қурилмалари қуйидагича ўзгартирилади:

4-11-11 сонли телефон 44-11-11 бўлади.

9-60-00 сонли телефон 49-60-00 бўлади.

11-АТС—А1 билан бошланадиган 11-13-13 сонли телефон 91-13-13 бўлади.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ТЕЛЕФОН ТАРМОҚЛАРИ БОШҚАРМАСИ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323, Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283, Партия турмуши — 333469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331216, Халқаро ҳаёт — 337604, Коммунистик тарбия — 331455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604, Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451, Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347, Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553, Иллюстрация — 334524, Стенографистка — 337343, Корректура — 337162, Эълонлар — 338142, Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—85, Бухоро 43—141, Қарши 22—82, Наманган 21—88, Нукус — 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

№ Б. — 202. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 01692.